

अनुसूची-१ः

खानेपानी आयोजना संचालन व्यबस्थापन सम्बन्धि
प्रामाणिक संचालन विधि

महाबु गाउँपालिका
गाउँ कार्यपालिका कार्यालय
दैलेख
कर्णाली प्रदेश, नेपाल

२०७८

खानेपानी संचालन विधि खानेपानी सेवा प्रदायकले आयोजना संचालन गर्दा नियमित र तालिकावद्ध ढंगले गर्नु चाहन्ताछ, तोक्देहलको फाराम र निर्देशनहरुको दस्तावेज हो । खानेपानी आयोजनाको सेवा उच्च स्तरको सधैँ कायम खानेपानी आयोजनाको संचालनमा प्रामाणिक संचालन विधिको प्रयोग गरिन्छ । प्रामाणिक संचालन विधिले अविभिन्न, प्राविधिक, वित्तीय, सेवास्तर मुल्यांकन र सुधार योजना सबै प्रकृयालाई समेटेको हुन्छ । खानेपानी संचालनको गुणस्तर सुधार गर्न र नेपाल सरकारले तोकेको संचालन मापदण्ड पूरा गर्न प्रामाणिक संचालन अवलोकन भएका विस्तृत कार्यप्रकृयाले मद्दत पुराउँछ । प्रामाणिक संचालन विधिले खानेपानी सेवा प्रदायक, आयोजनाकरन प्रामीण मर्मात संभार कार्यकर्ताका लागि प्रशिक्षण पुस्तीकाको पनि काम गर्दछ ।

आयोजन संचालन विधि

आयोजनी सेवा प्रदायकद्वारा संचालित ग्रामीण खानेपानी प्रणालीका विभिन्न प्रकारका संचालन प्रकृयाहरुमा प्रामाणिक विधि (प्रा.सं.वि.) को आवश्यकता पर्दछ । व्यवस्थित रूपमा प्रामाणिक संचालन विधिको आवश्यक पर्ने मुख्य निम्न अनुसार छन् ।

आवश्यकतायः

आवश्यकि. १: बैठक र निर्णय कार्यान्वयन

आवश्यकि. २: निरोधात्मक संभार

आवश्यकि. ३: गुनासाहरुको व्यवस्थापन

आवश्यकि. ४: सम्पत्ति व्यवस्थापन

आवश्यिक:

आवश्यकि. ५: खेर गएको पानीको परिमाण पहिचान र चुहावट नियन्त्रण

आवश्यकि. ६: क्लोरिन मिसाउने काम र क्लोरिन अवशेष नियन्त्रण

वित्तीयः

आवश्यकि. ७: लेखा व्यवस्थापन

आवश्यकि. ८: पानी महशुल निर्धारण

गुणस्तर

आवश्यकि. ९: खानेपानी सुरक्षा योजना कार्यान्वयन

आवश्यकि. १०: खानेपानी गुणस्तर परिक्षण

स्व-मूल्यांकनः

आवश्यकि. ११: स्व-मूल्यांकन

*प्र०/१०/१०
मञ्जु कुमारो शर्मा (पाठ्डे)
का.वा. अध्यक्ष*

शब्द संक्षेप र शब्दार्थ

आवृत्ति	कति समयमा फेरि दोहोरिन्छ वा समय अवाधिमा कति पटक दोहोरिन्छ
आ.व.	आर्थिक वर्ष
क्लोरिन अवशेष	स्वतन्त्र क्लोरिन अवशेष वा पानीमा अधुलित अवस्थामा रहेको क्लोरिनको मात्रा
ग्रा.म.सं.का.	ग्रामीण मर्मत संभार कार्यकर्ता वा खानेपानीको हेरचाह गर्ने प्राबिधिक कर्मचारी वा हेरालु कर्मचारी
चुहावट	बिलिङ्ग नभइ खर्च भएको उत्पादित पानी वा महशुल नलगाएको पानी वा खेर गएको पानी
गा.पा.	गाउँपालिका
पारामिति	पानीको गुणस्तर निर्धारण गर्न नाप्न सकिने भौतिक, रासायनिक र जैविक मुख्य कारक गुणहरू
प्रा.सं.वि.	सेवा प्रदायकले खानेपानी आयोजना संचालन गर्दा अपनाउनु पर्ने प्रामाणिक संचालन विधि
मि.ग्रा	मिलीग्राम वा 1/1000gram
लि.प्र.से.	लिटर प्रति सेकेण्ड

परिभाषा

“खानेपानी सेवास्तर” भन्नाले खानेपानी आयोजनाहरूले उपभोक्ता घरपरिवारहरूलाई उपलब्ध गराएको खानेपानीको चार तहको सेवास्तरहरू उच्च सेवास्तर, मध्यम सेवास्तर, आधारभूत सेवास्तर र निम्न सेवास्तर लाई बुझ्नु पर्दछ | खानेपानी सेवास्तर सूचकहरू परिमाण, गुणस्तर, पहुच र विश्वसनीयताको आधारमा खानेपानीको समग्र सेवास्तर निर्धारण हुन्छ | यी चार वटा सेवा सूचकहरूको समग्र सेवास्तरलाई खानेपानी सेवा स्तर भन्ने बुझ्नु पर्दछ | अर्थात् खानेपानी सेवा स्तर भन्नाले न्हानु गाउँपालिकाको “खानेपानी रणनीति २०७७-८७” मा परिभाषित गरे अनुसारको उपभोक्ता घरधुरीले खानेपानी बाहावट उपलब्ध गरेको खानेपानी सेवास्तर भन्ने बुझ्नु पर्दछ |

“खानेपानी सेवा प्रदायक” भन्नाले खानेपानी आयोजना संचालन ब्यबस्थापन गर्ने उदेश्यले स्थापना भई सरकारमा दर्ता भएका सरकारी स्वायत्त संस्थान वा सामुदायिक संस्था वा उपभोक्ता समूह वा निजि उद्योग वा नागरिक समाज वा समूह वा व्यक्तिहरूलाई सम्झनु पर्दछ | हाल नेपालमा खानेपानी आयोजना संचालन ब्यबस्थापनको भूमिका गर्दै आएका नेपाल खानेपानी संस्थान, खानेपानी उपभोक्ता समिति, निजि उद्योग, खानेपानी स्व-सेवा गर्ने ससाना उपभोक्ता समूह वा परिवार, वादि समेत खानेपानी सेवा प्रदायक अन्तर्गत पर्दछन् |

“प्रामाणिक संचालन विधि (Standard Operating Procedure)” भन्नाले नेपाल सरकारको खानेपानी सेवा संचालन सम्बन्धि कार्यविधि २०७१ अनुसार आयोजनाको संचालन ब्यबस्थापन गर्न खानेपानी सेवा प्रदायकले दैनिक उद्योग गर्ने विस्तृत निर्देशन सहितको फारमहरूलाई बुझ्नु पर्दछ |

२०७७/८८
कमारो शमा (याण्डे)
अध्यक्ष

प्रा.सं.वि. १: बैठक र निर्णय कार्यान्वयन

उत्तरदायित्वः

- यो फाराम आयोजनाको प्रत्येक मासिक बैठकमा भर्नुपर्छ ।
- यो अभिलेख आयोजनाको कार्यालय ब्यवस्थापक वा सेवा प्रदायक संस्थाको सचिबले राख्नुपर्दछ ।

उद्देश्यः

- बैठकको निर्णयको अभिलेख राख्न ।
- बिगतका बैठकका निर्णयहरुको कार्यान्वयन गरे नगरेको अभिलेख राख्न ।

प्रक्रिया:

- सेवा प्रदायकको नियमित मासिक बैठकको लागि मिति तोक्ने (महिनाको गते वा बार तोक्ने) ।
- बिगतका बैठकका निर्णय कार्यान्वयन प्रगतिको समिक्षा गर्ने र बैठकमा छलफल गर्ने । बिगतका बैठकका निर्णयहरुको प्रगतिको अभिलेख राख्ने ।
- यस बैठकका निर्णयहरुको अभिलेख राख्ने ।

प्रा.सं.वि. १.१: बिगत महिनाका बैठकहरुका निर्णयहरु र निर्णय कार्यान्वयनको अवस्था

समिक्षा गरेको साल: _____ महिना: _____ गते: _____

क्र.सं.	बैठकको निर्णय (बिगतका निर्णयहरुको पूर्ण कार्यान्वयन हुन नसके सम्म यस फेरिस्तमा राख्ने । निर्णय पूर्ण कार्यान्वयन भए पश्चात अर्को महिनाको फेरिस्तमा नराख्ने)	निर्णय कार्यान्वयनको अवस्था	निर्णय कार्यान्वयनको प्रगति र बांकी कार्यको बिबरण		
			हालसम्म सम्पन्न कार्य	चालु कार्य	बांकी कार्य

प्राप्ति दिनांक
प्राप्ति दिनांक

प्रा.सं.वि. १.२: यस महिनाको बैठकको निर्णय

बैठक बसेको साल:

महिना: _____

गते: _____

क्र.सं.	यस बैठकका निर्णयहरु (नयाँ निर्णयहरु र सम्पन्न हुन नसकेका बिगतका निर्णयहरु सम्बन्धमा थप निर्णय)	सम्पन्न गर्नुपर्ने क्रियाकलापहरु	जिम्मेवार व्याक्ति	सम्पन्न गर्नुपर्ने मिति

प्रा.सं.वि. २: निरोधात्मक संभार

प्रा.सं.वि. २.१: मुख्य पाइपलाइनका संरचनाहरुको संचालन तथा निरोधात्मक संभार

असरदायित्वः

- यो फाराम वर्षातका महिनाहरु (जेष्ठ, आषाढ, श्रावण, भाद्र) मा प्रत्येक दिन भर्नुपर्छ । सुखखा महिनाहरुमा प्रत्येक हसामा भर्नुपर्छ ।
 - ग्रामीण खानेपानी मर्मत संभार कार्यकर्ताले दैनिक वा सासाहिक तालिका अनुसार मुख्य पाइपलाइनको स्थलगत निरक्षण गरि फाराम भर्नु पर्दछ ।
 - यो अभिलेख ग्रामीण खानेपानी मर्मत संभार कार्यकर्ताले राख्नुपर्दछ ।

३८५

- मुख्य पाइपलाइन र त्यस क्षेत्रका संरचनाहरूको कार्यगत अवस्थाको अनुगमन गर्न र समयमा नै निरोधात्मक संभार गर्ने ।
 - अनुगमन भ्रमण गर्दा नै वासआउटबाट पानी फालेर पाइपलाइन भित्रको फोहोर सफा गर्ने
 - पाइपलाइन र संरचनाहरूमा तुरुन्त गर्न सकिने संभार तथा मर्मत गर्ने ।
 - समस्या वा आउन सक्ने समस्या पहिचान गरि मर्मत सम्भारको लागि कार्यालयमा जानकारि गराउन ।

अंकिता:

- आवश्यक औजारहरु साथमा लिएर मुख्य पाइपलाइनमा हिडेर भ्रमण गर्ने। आवश्यक भएमा सहायकलाइ संगै लिएर भ्रमण गर्ने। वर्षातको महिनामा दैनिक र सुखबा महिनामा सामाहिक भ्रमण गर्ने।
- मुख्य पाइपलाइन र त्यसका संरचनाहरुमा समस्या भए नभएको निरिक्षण गर्ने। पाइप जमिन माथि देखिएको र पाइप फुटी जोखिम हुनसक्ने कुराको पहिचान गर्ने
- पानीमा प्रदुषण भएको वा हुनसक्ने जोखिमको निरिक्षण गर्ने। यदि समस्या देखिएमा तुरन्त गर्न सकिने संभार तथा मर्मत गर्ने।
- पाइपलाइनहरुमा जोखिम हुनसक्ने बाढी, पहिरो आदिको पहिचान गर्ने एबम सतर्कता अपनाउने
- यदि समस्या समाधान गर्न नसकिएमा मर्मतको लागि कार्यालयमा जानकारि गराउने।
- निम्न फाराम प्रयोग गरि मुख्य पाइपलाइनमा देखिएका समस्या, तुरन्त गरिएको संभार र समाधान गर्न नसकिएको समस्याको अभिलेख राख्ने।
- मासिक बैठकमा मुख्य पाइपलाइनमा यस महिनामा गरिएको संभार प्रगति र आवश्यक मर्मत सुधारको प्रतिबेदन पेस गर्ने।

साल:

महिना:

भित्ति	संरचना वा स्थान	अवलोकन गर्दाको अवस्था	मर्मतसंभार गरि सुधार गरेको (के के सम्भार तथा मर्मत कार्य भयो? विवरण)	आवश्यक बाकी मर्मत सुधार	बाँकि मर्मत सुधार कहिले सम्म गर्ने	जिम्मेवार कर्मचारी

प्रा.सं.वि. २.२: पानी संकलन टंकी र प्रशोधन प्रणालीको संचालन तथा निरोधात्मक संभार

उत्तरदायित्व:

- यो फाराम मासिक भर्नुपर्छ।
- यो कार्य ब्यबस्थापक वा सचिवको अगुवाईमा गर्नुपर्छ।
- यो अभिलेख ब्यबस्थापक वा सचिवले राख्नुपर्दछ।

मञ्जु दुमारो शर्मा (पाण्डे)
का.वा. अध्यक्ष

उद्देश्य:

- संकलन टंकी र प्रशोधन प्रणालीको सफाई गर्ने
- संकलन टंकी र प्रशोधन प्रणालीको निरोधात्मक संभार गर्ने।

अंकिया:

- संकलन टंकी र प्रशोधन प्रणालीको सफाईको मिति तय गरि नियमित मासिक रूपमा सफाई तथा सम्भार गर्ने।
- उपभोक्ताहरूलाई पानी सेवा बन्द रहने समय एक दिन अगाडि नै खबर गर्ने।
- संकलन टंकीबाट पानी संचालनमा समस्या भएनभएको र पानी खेर गएनगएको अवलोकन गर्ने र सुधार गनुपर्ने पहिचान गर्ने।
- पानी प्रशोधन प्रणालीको संचालनमा समस्या भएनभएको र सुधार गनुपर्ने पहिचान गर्ने।
- यदि समस्या देखिएमा संभार तथा मर्मत गर्ने।
- संकलन टंकी र प्रशोधन प्रणालीमा जलबायु परिवर्तन जोखिम र टंकी बाट चुहावट हुने बातावारनिय प्रभावको अभिलेख राख्ने। निम्न फाराम प्रयोग गरि संकलन टंकी र पानी प्रशोधन प्रणालीमा देखिएका समस्या र गरिएको मर्मतसुधारको अभिलेख राख्ने।
- मासिक बैठकमा यस महिनामा गरिएको मर्मतसुधार प्रगति र आवस्यक थप मर्मत सुधारको प्रतिबेदन पेस गर्ने।

साल:

महिना:

निति	संरचना / स्थान	अवलोकन गर्दाको अवस्था	वावातावरणीय प्रभाव	मर्मतसंभार गरि सुधार गरेको (के के सम्भार तथा मर्मत कार्य भयो? विवरण)	आवस्यक थप मर्मत सुधार कार्य	निरोधात्मक सम्भारमा संलग्न व्यक्तिहरूको नाम (ग्रा.म.सं.का./अन्य कर्मचारी/सेवा प्रदायक पदाधिकारी)

प्रा.सं.वि. २.३: बितरण पाइपलाइन, धारा र मिटरको संचालन तथा निरोधात्मक संभार

उत्तरदायित्व:

- यो फाराम सासाहिक भर्नुपर्छ।
- यो कार्य ग्रामीण खानेपानी मर्मत संभार कार्यकर्ताले गर्नुपर्छ।
- यो अभिलेख ग्रामीण खानेपानी मर्मत संभार कार्यकर्ताले राख्नुपर्दछ।

उद्देश्य:

- बितरण पाइपलाइन, धारा र मिटरको मर्मतसंभार गर्ने ।
- पाइपलाइन र मिटरबाट चुहावट घटाउन ।
- पानीमा हुनसक्ने प्रदुषणको जोखिम घटाउन ।
- धाराको संचालन अवस्था तथा खानेपानी सेवा अवस्था अनुगमन गर्ने ।

अङ्किता:

- बितरण पाइपलाइनको निरिक्षण भ्रमण गर्ने नियमित सासाहिक तालिका बनाउने ।
- बितरण पाइपलाइनमा हिडेर भ्रमण गर्ने ।
- धारामा पानीको बहाव राम्रो भएनभएको अवलोकन गर्ने ।
- जाडोको समयमा पाइपमा पानी जम्ने नजम्ने कुराको पहिचान गर्ने
- जलबायु परिवर्तन जोखिम र पाइपलाइन चुहावट हुने वातावरणीय प्रभावको अभिलेख राख्ने
- पानी मीटरको रिडिङ ठीक भएनभएको मास्टर मीटरको सहायताले परिक्षण गर्ने ।
- यदि समस्या देखिएमा मर्मत गर्ने ।
- निम्न फाराम प्रयोग गरि बितरण प्रणालीमा देखिएका समस्या र यस हस्ता गरिएको मर्मतसुधारको अभिलेख राख्ने ।
- मासिक बैठकमा यस महिनामा गरिएको मर्मतसुधार प्रगति र आवस्यक थप मर्मत सुधारको प्रतिबेदन पेस गर्ने ।

संकात:

महिना:

मिति	संरचना/स्थान / उपभोक्ताको नाम	अवलोकन गर्दाको अवस्था	मर्मतसंभार गरि सुधार गरेको (के के सम्भार तथा मर्मत कार्य भयो? विवरण)	आवस्यक मर्मत सुधार	ग्रा.म.सं.का./अन्यकर्म चारी/ सेवा प्रदायक पदाधिकारी

मुख्यमन्त्री
मञ्च रुपाराजन (पाठ्डे)
का.वा. अध्यक्ष

प्रा.सं.वि. २.४: संभावित जोखिम न्युनिकरण गर्ने निरोधात्मक संभार

- प्राक्तिका:**
- यो फाराम मासिक रूपमा भर्नुपर्छ । नियमित महिनाको पहिलो हसामा ।
 - यो कार्य ग्रामीण खानेपानी मर्मत संभार कार्यकर्ताले गर्नुपर्छ ।
 - यो अभिलेख ग्रामीण खानेपानी मर्मत संभार कार्यकर्ताले राख्नुपर्दछ ।

- प्राक्तिका:**
- मुहान क्षेत्रमा पानी रिचार्जको दिर्घकालिन जोखिमको अध्ययन गर्ने र मुहान क्षेत्र संरक्षण गर्ने ।
 - इन्टेकका संरचनाहरूमा दिर्घकालिन जोखिम पहिचान गर्ने र संरक्षण गर्ने ।
 - पाइपलाइनहरूमा दिर्घकालिन जोखिम पहिचान गर्ने र संरक्षण गर्ने ।
 - पाइपलाइनहरूमा सडक र अन्य निर्माण कार्यबाट हुनसक्ने जोखिम पहिचान गर्ने र संरक्षण गर्ने ।

- प्राक्तिका:**
- मुख्य पाइपलाइन र मुहान माथिको पानी ढलान क्षेत्रमा हिडेर भ्रमण गर्ने । मासिक ।
 - मुहान माथिको क्षेत्रमा बाढी पहिरो, भूक्षय आदिबाट मुहानमा हुन सक्ने जोखिम अध्ययन गर्ने ।
 - मुहान वरिपरी बायो इन्जिनीरिंग गर्ने, वृक्षारोपण गर्ने
 - इन्टेक र मुख्य पाइपलाइन क्षेत्रमा प्राकृतिक जोखिमको अध्ययन गर्ने ।
 - पाइपलाइनमा सडक र अन्य निर्माण कार्यले हुनसक्ने जोखिम पहिचान गर्ने ।
 - यदि समस्या देखिएमा संरक्षण तथा जोखिम न्युनिकरणका उपाय पहिचान गरि कार्यान्वयन गर्ने । इन्टेक वरिपरी छेकबार लगाउने, इन्टेकको पाइपको मुखमा तार जाली राख्ने र त्यसको संरक्षण गर्ने
 - सुख्खा मौसममा मुहानको पानीको परिणाम अध्ययन गर्ने, आवस्यकता अनुसार बैकल्पिक श्रोतहरूको पनी पहिचान गरि राख्ने
 - मुहान वरिपरी कृतिम पोखरीहरू बनाउन अभिप्रेतित गर्ने
 - निम्न फाराम प्रयोग गरि देखिएको जोखिम र जोखिम न्युनिकरण कार्यको अभिलेख राख्ने ।
 - मासिक बैठकमा यस महिनाको कार्य प्रगति र जोखिम न्युनिकरण कार्यको प्रतिबेदन पेस गर्ने ।

प्राक्तिका
मन्त्री कुमार शर्मा (पापडे)
का.वा. अध्यक्ष

साल:

महिना:

मिति	संरचना / स्थान	अध्ययन गर्ने प्रक्रिया निर्देशन	गत महिना गरेको निरोधात्मक संभार कार्य	अवलोकन गर्दाको अवस्था	आउने महिनामा गर्नुपर्ने आवस्यक निरोधात्मक संभार कार्य	ग्रा.म.सं.का./ अन्यकर्मचारी/ सेवा प्रदायक पदाधिकारी
	मुहान क्षेत्रको पानीको अनुगमन	यदि मुहानमा पानीको मात्रा भविस्यमा नयुग हुने देखेमा प्रत्येक महिना पानीको नाप लिने र सुख्खा मौसममा पानीको मात्रा बढाउने उपाय कार्यान्वयन गर्नु पर्दछ । मुहान क्षेत्रमा पानीको रिचार्ज गर्नुपर्ने आवस्यकता र उपायको पहिचान गर्ने ।				
	इन्टेकका संरचनाहरूमा दिर्घकालिन जोखिम	मुहान क्षेत्रमा वाताबरणिय अवस्थाको अध्ययन अबलोकन गरि इन्टेक संरचनामा पहिरो, बाढि, आदिबाट क्षति हुन सक्ने जोखिम पहिचान गर्ने । यदि जोखिम भएमा न्युनिकरणका उपाय पहिचान गर्ने र कार्यान्वयन गर्ने ।				
	मुख्य पाइपलाइन क्षेत्रमा वाताबरणिय दिर्घकालिन जोखिम	मुख्य पाइपलाइन क्षेत्रमा वाताबरणिय अवस्थाको अध्ययन अबलोकन गरि पहिरो, बाढि, आदिबाट क्षति हुन सक्ने जोखिम पहिचान गर्ने । यदि जोखिम भएमा न्युनिकरणका उपाय पहिचान गर्ने र कार्यान्वयन गर्ने ।				
	पाइपलाइन र संरचनाहरूमा सडक र अन्य निर्माण कार्यबाट क्षति हुनसक्ने जोखिम पहिचान गर्ने । यदि जोखिम भएमा न्युनिकरणका उपाय पहिचान गर्ने र कार्यान्वयन गर्ने ।					

प्रशासनिक
अध्ययन

प्रा.सं.वि. ३: गुनासो व्यवस्थापन

प्रा.सं.वि. ३.१ उपभोक्ताको गुनासो दर्ता अभिलेखीकरण फारम

जल्दीयत्वः

- यो फारम उपभोक्ताको गुनासो दर्ता गर्दा र काम सम्पन्न तथा गुनासो समाधान भएपछि भर्नुपर्छ ।
- यो अभिलेख व्यवस्थापकले राख्नुपर्छ र ग्रा.म.सं.का लाइ काम गर्नको लागि आदेस र सामाग्रि दिनुपर्छ ।
- काम सम्पन्न भएपछि ग्रामीण खानेपानी मर्मत संभार कार्यकर्ताले विवरण भरि यस अभिलेखमा हस्ताक्षर गर्नुपर्छ ।

उद्देश्यः

- उपभोक्तको गुनासो दर्ताको अभिलेख राख्न ।
- गुनासोको समाधान गर्नको लागि लागेको समयको अभिलेख राख्न ।
- गुनासोको संख्या र गुनासो समाधान गर्न लाग्ने समय घटाउन ।

प्रक्रिया:

- यस फारमको प्रयोग गरेर गुनासो दर्ता गर्ने ।
- गुनासो दर्ता गरेको मिति, समय, गुनासो दर्ता गर्ने उपभोक्ताको नाम, दर्ता गर्ने कर्मचारिको नाम, समाधान गर्ने खटाइएको प्राविधिकको नाम, सम्पन्न गरेको मिति र समयको अभिलेख राख्ने ।
- गुनासोको अभिलेख रजिस्टर खातामा राख्ने ।
- मासिक बैठकमा गुनासो व्यवस्थापनको प्रगति प्रस्तुत गर्ने । गुनासोको संख्या र समाधान गर्न लाग्ने समय घटाउने विषयमा छलफल गर्ने ।

प्राप्तिक्रिया
सञ्जु कुमारी शर्मा (पापडे)
का.वा. अध्यक्ष

प्राचीन

उपभोक्ताको गुनासो दर्ता अभिलेखीकरण फारम
महिना:

प्रा.सं.वि. ४: सम्पत्ति व्यवस्थापन

प्रा.सं.वि. ४.१: खर्च भएर जाने सामानको जिन्सी खाता

उत्तरदायित्वः

- हरेक खर्च भएर जाने सामानको खरिद गर्दा र खर्च गर्दा वा प्रयोग गर्दा यो जिन्सी खाता भर्नुपर्छ ।
 - यो अभिलेख ब्यवस्थापक वा सचिव र ग्रामीण मर्मत संभार कार्यकर्ताले राख्नुपर्छ ।

देशः

- खर्च भएर जाने सामानको खरिद, भण्डारण र खर्च वा प्रयोगको अभिलेख राख्न।
 - मर्मत संभार र संचालनको लागि आवस्यक पर्न सक्ने सामान भण्डारणमा भएनभएको विश्लेषण गर्न।
 - सामानको गुणस्तर सुनिस्चित गर्न।

प्रक्रिया:

- आयोजनाको मर्मत संभार तथा संचालनको लागि आवस्यक पर्ने खर्च भएर जाने सामानको खरिद र खर्च वा प्रयोगको अभिलेख राख्ने ।
 - प्रत्येक सामानको अभिलेख छुट्टै पानामा राख्नुपर्छ । धैरै प्रयोग हुने सामानको लागि दुइ वा दुइ भन्दा बढि पाना राख्नुपर्छ ।
 - स्टकबुकको शुरुका पानाहरूमा सामानको नाम र पाना नं. तल दिइएको नमुना फेरहिस्त अनुसार लेख्ने ।
 - सामानको प्रत्येक खरिद र प्रयोगको अभिलेख राख्दा मौज्दात परिमाण हिसाब गरेर लेख्ने ।
 - प्रत्येक महिनाको अन्तमा सामानको मौज्दात परिमाण र आउने एक महिनाको लागि आवस्यक परिमाणको विश्लेषण गरी खरिद योजना तयार गर्ने ।
 - सेवा प्रदायक मासिक बैठकमा खर्च भएर जाने सामानको खरिद योजना प्रस्तुत गर्ने ।

खर्च भएर जाने जिन्सी सामाग्रीहरुको सूची

जिन्सी खाताको शुरुका पानाहरूमा खर्च भएर जाने जिन्सी सामाग्रीहरूको नाम र पाना नं. विवरण भर्ने।

क्र. सं.	सामाग्रीको नाम	पाना नं.	कैफियत
१	जी.आइ. पाइप, १/२ इन्च, मध्यम श्रेणी	६	
२	जी.आइ. सकेट, १/२ इन्च, मध्यम श्रेणी	१०	
३	ब्लिचिङ्ग पाउडर	१४	
४	क्लोरिन अवशेष परिक्षण किट	१८	
५	पानी मिटर	२२	

खर्च भएर जाने जिन्सी सामाग्रीहरुको अभिलेख

सामाग्रीको नाम: पानी मिटर

पाना नं.

२२
नेपाल

खरिद			खपत				मौजदात परिमाण	कैफियत
मिति	प्रति इकाइ दर (रु)	परिमाण	मिति	कामको बिबरण	कर्मचारीको नाम	परिमाण		

प्रा.सं.वि. ४.२: खर्च भएर नजाने सामानको जिन्सी खाता

आयोजनाका खर्च भएर नजाने सामानको अभिलेख राख्नुपर्दछः

- आयोजनाका औजार र मसिन: पाइप रेन्च, स्लाइड रेन्च, पाना रेन्च, डाइसेट, हिटिङ्ग प्लेट, प्लायर, पम्प, जेनेरेटर, मेकानिकल फिल्टर, आदि।
- कार्यालय फर्निचर: टेबल, कुर्सी, दराज, आदि।
- कार्यालय उपकरण: कम्प्युटर डेस्कटप, ल्यापटप, प्रिन्टर, प्रोजेक्टर, आदि।

उत्तरदायित्वः

- यो फाराम मासिक भर्नुपर्छ।
- यो अभिलेख व्यवस्थापक वा सचिवले राख्नुपर्छ।

उद्देश्यः

- खर्च भएर नजाने सामानको खरिद र स्टकको अभिलेख राख्न।
- खर्च भएर नजाने सामानको अवस्थाको विश्लेषण गर्न र मर्मत सम्भार गर्न।
- आयोजना संचालन र मर्मत संभार गर्न आवस्यक खर्च भएर नजाने सामानको स्टक सुनिश्चित गर्न।

प्रक्रिया:

- महिनाको अन्तमा खर्च भएर नजाने सामानको अभिलेख अद्यावधिक गर्ने।
- आउने महिनाको लागि आवस्यक मात्रामा सामान भएनभएको, मर्मत र खरिदको योजना बनाउने।
- मासिक बैठकमा खर्च भएर नजाने सामानको हालको अवस्था, आवस्यकता, मर्मत र खरिद योजना सहित प्रतिबेदन प्रस्तुत गर्ने।

मुमुक्षु (पाठ्य)
मञ्जुषा देवी (पाठ्य)
का.वा. अध्यक्ष

खर्च भएर नजाने सामानको जिन्सी खाता फारम

साल:

महिना:

क्र. सं.	सामानको नाम ब्रैण्ड, मोडेल	क्षमता, मिति	खरिद मिति	इकाई	प्रति इकाइ दर (रु.)	जम्मा परिमाण	हालको अवस्था अनुसारका परिमाण		
							राम्रो	मर्मत गर्न पर्ने	बिग्रेको/ हराएको

प्रा.सं.वि. ४.३: मशिन, उपकरण र औजारको मर्मत

उत्तरदायित्व:

- मशिन, उपकरण र औजारको हरेक मर्मत गर्दा यो जिन्सी खाता भर्नुपर्छ ।
- यो अभिलेख ग्रामिण मर्मत सम्भार कार्यकर्ताले राख्नुपर्छ ।

उद्देश्य:

- खर्च भएर नजाने सामानको मर्मतको अभिलेख राख्न ।

प्रक्रिया:

- खर्च भएर नजाने सामानको मर्मत गर्ने । यस महिनाको योजना अनुसार मर्मत गर्ने ।
- मर्मत गरेको बिवरण, मिति र खर्च भएको रकमको अभिलेख राख्ने ।
- मासिक बैठकमा प्रतिवेदन प्रस्तुत गर्ने ।

साल:

महिना:

क्र. सं.	मशिन, उपकरण, औजारको नाम, क्षमता र ब्रान्ड	इकाई	परिमाण	मर्मत गर्न पर्ने कारण	मर्मत गरेको मिति	मर्मत		कैफियत
						मर्मतको विवरण	लागत (रु)	

*प्राकृतिक
मञ्जु कुमार बर्ना (पापडे)
कार्यकालीन अध्यक्ष*

प्राबिधिक

प्रा.सं.वि. ५: खेर गएको पानी अर्थात् महशुल नलगाई खर्च भएको पानीको परिमाण पहिचान र चुहावट नियन्त्रण

उत्तरदायित्वः

- यो फाराम मासिक भेरेर विश्लेषण गर्नुपर्छ ।
- यो अभिलेख ब्यवस्थापक वा सचिवले ग्रामीण खानेपानी मर्मत संभार कार्यकर्ताको सहायता लिएर भर्नुपर्छ ।
- प्रा.सं.वि. ५ (५.१, ५.२ र ५.३) धारामा मिटर जडान भएका आयोजनामा मात्र लागु हुनेछ ।

उद्देश्यः

- प्रणालीमा पानी खेर गएको वा चुहावट भएको अर्थात् बिलिङ्ग नभएको पानीको पहिचान गर्न र नियन्त्रण गर्न ।
- खेर गएको पानी मिलेसम्म जमिनमा रिचार्ज गर्ने ब्यब्यस्था मिलाउने
- मिटरको रिडिङ्गमा समस्या भएको पहिचान गर्न र मर्मत गर्न ।
- उत्पादन गरेको पानी र महशुल लिएर बिक्रि गरेको पानीको अभिलेख राख्ने

प्रक्रिया:

- पानी संकलन टंकीमा मासिक जम्मा हुन आउने पानी अर्थात् मासिक उत्पादित पानीको अभिलेख राख्ने
- पानी संकलन टंकीबाट मासिक बितरण गरेको पानीको अभिलेख राख्ने
- महशुल लिएर बिक्रि गरेको मासिक जम्मा पानीको अनुमान निकाल्ने
- बितरण भएको तर महशुल नलिएको पानी (चुहावट) को अनुमान निकाल्ने
- चुहावटको कारण पत्तालगाउने ।
- मासिक बैठकमा प्रतिबेदन प्रस्तुत गर्ने ।
- चुहावट नियन्त्रणको उपाय कार्यान्वयन गर्ने ।

मुख्यमन्त्री
मन्त्री पद
मन्त्री विवाह शरण (पाठ्डे)
का.वा. अध्यक्ष

प्रा.सं.वि. ५.१ पानी उत्पादन अभिलेख फारम

साल

महिना

महिना (साउन बाट शुरू गर्ने) (१)	गते (पानी नापेको दिन) (२)	पानी उत्पादन (संचय टंकीहरूमा)										प्रति महिना पानी उत्पादन (हजार लिटर प्रति महिना) (६)=(५)×३०			
		संचय टंकीमा मुहानबाट आएको पानी १० लीटर भर्न लाग्ने समय (सेकेण्ड)	(३)	यस संचय टंकीमा दिनमा कति घण्टा पानी आउँछ ?	(४)	यस संचय टंकीमा २४ घण्टामा आएको जम्मा पानी (हजार लिटर प्रति दिन)	(५)=(४)×३६००÷(३)÷१०००	(६)=(५)×३०							
		ट१	ट२	ट३	ट४	ट१	ट२	ट३	ट४	ट१	ट२	ट३	ट४	जम्मा	
ब्रावण	१	३०	२०			२४	२४			२८.८	४३.२			७२.०	२१६०
भाद्र	१	३०	२०			२४	२४			२८.८	४३.२			७२.०	२१६०
आश्विन	१	३०	२०			२४	२०			२८.८	३६.०			६४.८	१९४४

नोट: पाइपलाइनमा थोक मिटर जडान भएका आयोजनामा मिटरबाट मासिक पानी उत्पादन सिधै लिन सकिनेछ।

मनु बुमराहा (पाठ्य)
का.वा. अध्यक्ष

प्रा.सं.वि. ५.२: महशुल नलिइ खर्च भएको (बिलिङ नभएको) पानीको विश्लेषण फाराम

पानी उत्पादन अभिलेख फाराम (५.१) र महशुल संकलन अभिलेख फाराम (९.५) को आधारमा यस तालिका भर्ने।

साल

महिना

क्र.सं.	बिवरण	पानी प्रति महिना (हजार लिटर)	कैफियत
१	जम्मा उत्पादित पानी (फारम ५.१ बाट)	२९६०	
२	जम्मा खेर गएको पानी पानी संकलन टंकीको ओभरफ्लो बाट खेर गएको पानी: (फ्लो लिटर प्रति सेकेण्ड \times ३६०० \times घण्टा प्रति दिन \times ३०)	५०	
३	जम्मा बितरण गरेको पानी (जम्मा उत्पादित पानी – जम्मा खेर गएको पानी)	२९१०	
४	महशुल लिने गरि खर्च भएको (बिक्रि भएको) पानी ग्राहकहरूको मीटरमा उठेको जम्मा महिना भरिको पानी खपत (महिनाको पहिलो हसाको तोकिएको गते गरेको मीटर रिडिङ अनुसार)	१२००	
	मीटर जडान नभएका मासिक महशुल उठाउने गरेको धाराबाट भएको महिना भरिको पानी खपत (अनुमानीत)	१५०	
	अन्य विक्रि भएको पानी (खुलाउने):	० ०	
	विक्रि भएको पानीको जम्मा परिमाण	१३५०	
५	महशुल नलिइ खर्च भएको (बिलिङ नभएको) पानीको परिमाण (जम्मा बितरित पानी - जम्मा बिक्रि भएको पानी)	७६०	
	महशुल नलिइ खर्च भएको (बिलिङ नभएको) पानीको प्रतिशत (महशुल नउठेको पानी: जम्मा बितरित पानी \times १००)	३६%	

यदि आयोजनामा महशुल नउठेको पानी २०% भन्दा बढि भएमा, चुहावट भएको कारण र स्थान पत्ता लगाउने र चुहावट नियन्त्रण वा न्युनिकरण गर्ने।

आयोजनामा महशुल नउठेको पानीको प्रतिशत घटाउन पर्ने लाग्छ ?

छ छैन

यदि घटाउन पर्ने लाग्छ भने, चुहावट भएको कारण पत्तालगाउन प्रा.सं.वि. ५.३ अनुसार अध्ययन गर्ने।

मृ. द्वारा
मृ. द्वारा

प्रा.सं.वि. ५.३: बिलिङ्ग नभएको पानीको पहिचान र नियन्त्रणका उपाय

उत्तरदायित्व:

- यो फाराम धारामा मिटर जडान भएका आयोजनामा मात्र लागु हुनेछ।
- यो फाराम मासिक भेरेर विश्लेषण गर्नुपर्छ।
- यो अभिलेख ब्यवस्थापक वा सचिवले ग्रामीण मर्मत संभार कार्यकर्ताको सहायता लिएर भर्नुपर्छ।

उद्देश्य:

- प्रणालीमा पानी कहां चुहावट भएको छ, चुहावटको कारण के छ र नियन्त्रणको उपाय के हुनसक्छ पत्तालगाउन।

प्रक्रिया:

- प्रा.सं.वि. ५.१ र ५.२ को बिश्लेषणको आधारमा देखिएको चुहावट (बिलिङ्ग नभइ खर्च भएको पानी) कम गर्न चुहावट कहांबाट भएको छ, कारण र नियन्त्रणका उपायहरु पत्तालगाउने।
 - बितरण पाइपलाइनमा भ्रमण गरि संका भएको ठाउंमा जांच गर्ने।
 - सबै मिटरहरुको रिडिङ्ग सहि भएनभएको जांच गर्ने। रिडिङ्ग सहि नभएका मिटरहरु पत्तालाउने, कारण र उपाय (मर्मत वा नयां फेर्ने) पत्तालाउने।
 - बिग्रेका मिटरहरु पत्तालाउने, कारण र उपाय (मर्मत, नयां फेर्ने) पत्तालाउने।
 - मिटर प्रयोग नभएको धारा भएमा मिटरबाट मात्र धारा बितरण गर्ने।
 - चुहावटको अन्य कारण के हुनसक्छ पत्तालगाउने।
- यस महिना चुहावट नियन्त्रण गरेपछि, अर्को महिनामा फाराम ५.१ र ५.२ को अनुसार बिलिङ्ग नभइ खर्च भएको पानीको प्रतिशत कम भएको वा नभएको बिश्लेषण गर्ने। यसरि चुहावट २०% भन्दा कम नभए सम्म अझ पनि चुहावटको कारण पत्तालगाइ नियन्त्रणका उपाय लागु गर्नुपर्छ।
- मासिक बैठकमा प्रतिबेदन प्रस्तुत गर्ने।

साल

महिना

स्थान	पानीको बिलिङ्ग नभइ खर्च भएको छ? (छ, छैन)	छ भने, चुहावटको कारण	न्युनिकरणका उपायहरु	कैफियत

पृष्ठा ३
मन्त्री कुमार शर्मा (पापडे)
वडा.वा. अध्यक्ष

प्रा.सं.वि. ६: क्लोरिन मिसाउने काम र क्लोरिन अवशेष नियन्त्रण फाराम

प्रयोग:

- प्रदुषित पानीमा हुनसक्ने हानीकारक जिवाणुबाट पानीलाई शुद्धिकरण गरि खानेपानी बितरण गर्नको लागि खानेपानी प्रणालीमा क्लोरीन मिसाउनु पर्छ।

श्रोतः

- क्लोरीन पाइने सहज श्रोत ब्लिचिङ्ग पाउडर हो।
- ब्लिचिङ्ग पाउडर साधारणतया २० देखि ५० किलोग्रामको प्लास्टिक बोरामा वा बट्टामा पाइन्छ।
- बजारमा साधारणतया ३३ प्रतिशत क्लोरीन भएको ब्लिचिङ्ग पाउडर पाइन्छ।

प्रा.सं.वि. ६.१: ब्लिचिङ्ग पाउडर र क्लोरीन झोलको प्रयोग र भण्डारण गर्दा अपनाउनु पर्ने सावधानीहरु

- ब्लिचिङ्ग पाउडर र क्लोरीन झोललाई हातले छुनुहुदैन।
- ब्लिचिङ्ग पाउडर र क्लोरीन झोल खुल्ला राख्नुहुदैन।
- ब्लिचिङ्ग पाउडर र क्लोरीन झोल धातुको भांडोमा राख्नुहुदैन।
- ब्लिचिङ्ग पाउडर र क्लोरीन झोललाई सधैं प्लास्टिक भांडोमा राप्रोसंग ढक्कन लगाएर राख्नुपर्छ।
- ब्लिचिङ्ग पाउडर र क्लोरीन झोललाई सधैं सुख्खा (पानी नपर्ने), खुला (प्रसस्त इयाल भएको) कोठामा भण्डारण गर्नुपर्छ।
- भण्डारण कोठामा क्लोरीनको गन्ध बढि आएमा ब्लिचिङ्ग पाउडर र क्लोरीन झोलको बिर्को राप्रोसंग बन्द गर्नुपर्छ।
- ब्लिचिङ्ग पाउडर र क्लोरीन झोललाई सधैं बालबालिकाको पहुंच भन्दा पर राख्नुपर्छ।
- ब्लिचिङ्ग पाउडर र क्लोरीन झोलको प्रयोग गर्दा सधैं मास्क र पंजा लगाउनु पर्छ।
- ब्लिचिङ्ग पाउडर र क्लोरीनको झोल सरिर र लुगामा पार्नु हुदैन।

(सावधान: क्लोरिन झोल राख्न धातुको भांडो कहिल्यै प्रयोग गर्न हुदैन)

प्रौद्योगिकी
मन्त्रालय कार्यालय (पाठ्य)
का.वा. अध्यक्ष

प्रा.सं.वि. ६.२: बिलचिङ्ग पाउडरबाट १% सघन क्लोरीन झोल तयार गर्ने विधि

आवश्यक सामग्रीहरु:

- प्लास्टिकको बाल्टी, २० लीटर क्षमताको, १ गोटा
- काठको लट्टी, २ फिट लामो, १ गोटा
- डिजिटल (अंक देखाउने) तौल नापे मसिन, ०.१ ग्राम देखि ५०० ग्राम सम्म जोख्न सक्ने, १ गोटा
- प्लास्टिकको जर्किन, १० लीटर क्षमताको, १ गोटा
- सफा सुती कपडा, १ फिट लम्बाइ १ फिट चौडाइको, १ गोटा
- प्लास्टिक पन्जा, १ जोडि
- मास्क, १ गोटा
- प्लास्टिकको नाप्ने सिलिण्डर, २५० मिलिलीटर, १ गोटा
- प्लास्टिकको नाप्ने सिलिण्डर, ५०० मिलिलीटर, १ गोटा

१% सघन क्लोरीन झोल तयार गर्ने विधि:

१. प्लास्टिकको बाल्टीमा १० लीटर पानी नापेर भर्ने। पानी नाप्नको लागि ५०० मिलिलीटरको सिलिण्डर वा मिनरल वाटरको बोतल प्रयोग गर्न सकिन्छ।
२. ३०० ग्राम बिलचिङ्ग पाउडर जोख्ने। यसको लागि तौल नाप्ने डिजिटल मसिनको प्रयोग गर्ने।
३. ३०० ग्राम बिलचिङ्ग पाउडर १० लीटर पानीमा मिसाउने। यदि बिलचिङ्ग पाउडर ६ महिना भन्दा पुरानो वा दुकानबाट पुनःपोका बनाएको पाउडर भएमा ३० ग्राम थप मिसाउने।
४. काठको लट्टीले बिलचिङ्ग पाउडर पानीमा राप्रो संग चलाएर घोल्ने।
५. बाल्टीको ढक्कन लगाउने।
६. ३० देखि ६० मिनेट सम्म नचलाइ राखेर थिग्रिन दिने।
७. प्लास्टिकको जर्किनको मुखमा सफा सुती कपडा मिलाएर राख्ने। बाल्टीलाइ नहल्लाइ क्लोरीन झोल बिस्तारै जर्किनमा खनाउने।
८. जर्किनको बिर्को राप्रोसंग लगाउने र भण्डारण गर्ने। यसरी १% सघन क्लोरीन झोल तयार भयो।
९. १% सघन क्लोरीन झोल तयार गर्न पानीको मात्रा अनुसार बिलचिङ्ग पाउडरको तौल निम्न अनुसारको हुनुपर्नेछ।

पानी (लीटर)	ताजा बिलचिङ्ग पाउडर (ग्राम)	पुरानो बिलचिङ्ग पाउडर (ग्राम)	पानी (लीटर)	ताजा बिलचिङ्ग पाउडर (ग्राम)	पुरानो बिलचिङ्ग पाउडर (ग्राम)
१	३०	३३	११	३३०	३६३
२	६०	६६	१२	३६०	३९६
३	९०	९९	१३	३९०	४२९
४	१२०	१३२	१४	४२०	४६२

प्राप्ति विधि (पाण्डे)
प्राप्ति विधि

५	१५०	१६५	१५	४५०	४९५
६	१८०	१९८	१६	४८०	५२८
७	२१०	२३१	१७	५१०	५६१
८	२४०	२६४	१८	५४०	५९४
९	२७०	२९७	१९	५७०	६२७
१०	३००	३३०	२०	६००	६६०

क्लोरीन झोलको भण्डारण गर्दा ध्यान दिनुपर्ने कुराहरु:

- क्लोरीन झोल भण्डारण गरेको जर्किनको बिक्री राम्रोसंग बन्द भएको सुनिश्चित गर्ने।
- क्लोरीन झोल साधारणतया ७ दिन भित्र प्रयोग गरिसक्नुपर्छ।
- कुनै कारणबस ७ दिन भन्दा बढि समय भण्डारण भएमा क्लोरीन झोल क्लोरीनेसन टंकीमा राख्दा आबस्यक मात्रामा ५% थप गरेर राख्नुपर्छ। यदि १५ दिन भन्दा दिन भन्दा बढि समय भण्डारण भएमा आबस्यक मात्रामा १०% थप गरेर राख्नुपर्छ।
- क्लोरीन झोललाई सधैँ सुख्खा (पानी नपर्ने), खुला (प्रसस्त इयाल भएको) कोठामा भण्डारण गर्नुपर्छ। इयाल खुला राख्नु पर्दछ।
- क्लोरीन झोल सरिर र कपडामा पार्नु हुँदैन।
- यदि क्लोरीन झोल सरिर वा कपडामा परेमा तुरुन्त पानीले धुनु पर्छ।

प्रा.सं.वि. ६.३: आयोजनाको पानीको क्लोरीनको माग परिक्षण तथा क्लोरीनको आबस्यक मात्रा निर्धारण

उत्तरदायित्व:

- यो परिक्षण क्लोरीनको मात्रा शुरुमा निर्धारण गर्दा वा परिवर्तन गर्नुपर्दा गर्नुपर्छ।
- यो कार्य ग्रामीण खानेपानी मर्मत संभार कार्यकर्ता वा पानी सुरक्षा योजना समुहको सदस्यले गर्नुपर्छ र अभिलेख राख्नुपर्छ।

उद्देश्य:

- पानीको क्लोरीन माग परिक्षण गर्ने।
- खानेपानी प्रणालीमा क्लोरीन मिसाउने मात्रा निर्धारण गर्ने।

प्रक्रिया:

- खानेपानी आयोजनाको मुहानबाट पानी संकलन टंकीमा आएको पानीको क्लोरीन माग परिक्षण गर्ने। यसको लागि एक लिटरको बोतलमा निम्न तीन चरणको मिश्रण बनाएर परिक्षण गर्ने।
- क्लोरीनेसन टंकीमा १% क्लोरीन झोल मिसाउने मात्रा निर्धारण गर्ने। यसको लागि निम्न प्रक्रिया अवलम्बन गर्ने।

पहिलो चरण (मिश्रण-१):

- १ लीटर पानीमा ३ ग्राम ब्लिंचिङ पाउडर मिसाएर आधा घण्टा सम्म थिग्न दिने।

दोश्रो चरण (मिश्रण-२):

*Methyl Bleach
प्राकृतिक धूपांडा
प्राकृतिक धूपांडा*

- १ लीटर पानीमा पहिलो चरणमा तयार पारिएको मिश्रण-१ क्लोरिन भोल १०० मिलिलीटर हालेर घोल्ने र आधा घण्टा सम्म राख्ने।
- दोश्रो चरण (पिउने पानी):
 - १ लीटर पानीमा दोश्रो चरणमा तयार पारिएको मिश्रण-२ क्लोरिन भोल ५ मिलिलीटर हालेर घोल्ने र आधा घण्टा सम्म राख्ने।
 - आधा घण्टा पछि क्लोरीन अवशेष परिक्षण (FRC Test) गर्ने।
 - यदि पानीको रंग ०.१ मिलिग्राम प्रति लीटर देखि ०.२ मिलिग्राम प्रति लीटर स्टाण्डर्ड रंग संग मेल खाएमा पानी जिवाणु रहित भइ पिउन योग्य भएको मानिन्छ।

यस्तो सामान्य अवस्थाको पानीमा क्लोरीनेसन टंकीमा तलको चार्टमा दिइएको बमोजिम १% क्लोरीन भोल प्रयोग गर्ने।

१%क्लोरीन भोल मिसाउने चार्ट: आयोजनाको यस्तो समान्य पानी भएमा, क्लोरीनेसन टंकीमा ४८० लिटर पानीमा निम्न बनुसारको मात्रामा १%क्लोरीन भोल मिसाउनु पर्छ।

मुहानबाट पानी संकलन टंकीमा आएको जम्मा पानीको फ्लो (लिटर प्रति सेकेण्ड)	क्लोरीनेसन टंकीमा ४८० लिटर पानीमा १%क्लोरीन भोल मिसाउने मात्रा (मिलिलीटर)	यदि १%क्लोरीन भोल नमिसाई ब्लिचिङ पाउडरको एकदिनको मात्राको भोल बनाइ मिसाउने भएमा, क्लोरीनेसन टंकीमा ४८० लिटर पानीमा ब्लिचिङ पाउडर मिसाउने मात्रा (मिलिग्राम)
०.१	४३२	१३.१
०.११	४७५	१४.४
०.१२	५१८	१५.७
०.१३	५६२	१७.०
०.१४	६०५	१८.३
०.१५	६४८	१९.६
०.१६	६९१	२१.०
०.१७	७३४	२२.३
०.१८	७७८	२३.६
०.१९	८२१	२४.९
०.२	८६४	२६.२
०.२१	९०७	२७.५
०.२२	९५०	२८.८
०.२३	९९४	३०.१
०.२४	१,०३७	३१.४
०.२५	१,०८०	३२.७
०.२६	१,१२३	३४.१
०.२७	१,१६६	३५.४
०.२८	१,२१०	३६.७
०.२९	१,२५३	३८.०
०.३	१,२९६	३९.३

- यदि पानीको रंग ०.१ मिलिग्राम प्रति लीटर भन्दा कम भएमा दोश्रो चरणमा बनाएको मिश्रण-२ क्लोरिन भोल ६ मिलिलीटर १ लीटर पानीमा मिसाएर आधा घण्टा सम्म राख्ने। आधा घण्टा पछि क्लोरीन टेस्ट (FRC Test) गर्ने।
 - यदि पानीको रंग ०.१ मिलिग्राम प्रति लीटर देखि ०.२ मिलिग्राम प्रति लीटर स्टाण्डर्ड रंग संग मेल खाएमा पानी जिवाणु रहित भइ पिउन योग्य भएको सामिन्छ।

(चार्टमा दिइएको परिमाण) $\times \frac{६}{५}$

- यदि मिश्रण-२ क्लोरिन भोल १२ मिलिलीटर १ लीटर पानीमा मिसाएर क्लोरीन टेस्ट (FRC Test) गर्दा पानीको रंग ०.१ मिलिग्राम प्रति लीटर भन्दा कम भएमा मिश्रण-२ क्लोरिन भोल क्रमशः बढाएर ७, ८, ९, १०..... मिलिलीटर १ लीटर पानीमा मिसाएर आधा घण्टा राखेर क्लोरीन टेस्ट (FRC Test) गर्ने । पानीको रंग ०.१ मिलिग्राम प्रति लीटर देखि ०.२ मिलिग्राम प्रति लीटर स्टाण्डर्ड रंग संग मेल नखाए सम्म यस प्रकृया अनसार परीक्षण गर्ने ।

क्लोरीन अवशेष परिक्षण (FRC Test) गर्दा पानीको रंग स्टाण्डर्ड रंग संग मेल खाए पछि क्लोरीनेसन टंकीमा तल दिएको सुन्न बमोजिम १% क्लोरीन भोल प्रयोग गर्नु पर्दछ ।

(चार्टमा दिइएको परिमाण) $\times (\text{दोश्रो चरणमा बनाएको मिश्रण-२ क्लोरिन भोलको मात्रा मिलिलीटरमा}) \div ५$

- त्यसै गरि यदि दोश्रो चरणमा बनाएको मिश्रण-२ क्लोरिन भोल १० मिलिलीटर १ लीटर पानीमा मिसाएर क्लोरीन टेस्ट (FRC Test) गर्दा पानीको रंग ०.२ मिलिग्राम प्रति लीटर भन्दा बढी भएमा मिश्रण-२ क्लोरिन भोल क्रमशः घटाएर ४, ३ मिलिलीटर १ लीटर पानीमा मिसाएर आधा घण्टा राखेर क्लोरीन टेस्ट (FRC Test) गर्ने । पानीको रंग ०.१ मिलिग्राम प्रति लीटर देखि ०.२ मिलिग्राम प्रति लीटर स्टाण्डर्ड रंग संग मेल नखाए सम्म यस प्रकृया अनुसार परीक्षण गर्ने ।

क्लोरीन अवशेष परिक्षण (FRC Test) गर्दा पानीको रंग स्टाण्डर्ड रंग संग मेल खाए पछि क्लोरीनेसन टंकीमा तल दिएको सुन्न बमोजिम १% क्लोरीन भोल प्रयोग गर्नु पर्दछ ।

(चार्टमा दिइएको परिमाण) $\times (\text{दोश्रो चरणमा बनाएको मिश्रण-२ क्लोरिन भोलको मात्रा मिलिलीटरमा}) \div ५$

प्रा.सं.वि. ६.४: खानेपानी प्रणालीमा क्लोरीन मिसाउने विधि

उत्तरदायित्व:

- यो कार्य खानेपानी प्रणालीमा शुरुमा क्लोरीन मिसाउन्दा गर्नुपर्छ । मुहानबाट पानी संकलन टंकीमा आएको पानीको फ्लो परिवर्तन भएमा मात्र फेरि गर्नुपर्ने हुन्छ ।
- यो कार्य ग्रामीण मर्मत संभार कार्यकर्ता वा पानी सुरक्षा योजना समुहको सदस्यले गर्नुपर्छ र अभिलेख राख्नुपर्छ ।

उद्देश्य:

- खानेपानी प्रणालीमा क्लोरीन मिसाउन शुरुवात गर्ने ।
- डोजिङ फ्लो मिलाउन ।
- धारामा क्लोरीनको मात्रा मापदण्ड अनुसार भएको सुनिस्चित गर्ने

प्रक्रिया:

- क्लोरीन डोज मिलाउने ।
- प्रा.सं.वि. ६.२ मा निर्धारण भए अनुसार क्लोरीन भोल क्लोरिनेसन टंकीमा मिसाउने ।
- क्लोरीन अवशेष परिक्षण गर्ने ।

खानेपानी प्रणालीमा क्लोरीन मिसाउन शुरु गर्ने विधि:

- ४८० लीटर पानी क्लोरिनेसन टंकीमा भर्ने ।

*मृगी राजदूत
अध्यक्ष*

- क्लोरिनेसन टंकीबाट संकलन टंकीमा जाने डोजिङ्ग पाइपको फ्लो ३१३ मिलिलीटर प्रति मिनेट हनेगरि सेट गर्ने । यसको लागि निम्न विधि प्रयोग गर्ने ।
 - उत्तरे भक्टुण्डकोमा रहेको डोजिङ्ग भल्व विस्तारै घुमाएर मिलाउने ।
 - पानी संकलन टंकी भित्र रहेको क्लोरीन डोज भार्ने पाइपमा ५०० मिलिलीटरको नाप्ने सिलिण्डर थापेर पानी नाप्ने । स्टप वाचमा समय हेरेर १ मिनेटमा ३१३ मिलिलीटर फ्लो हनेगरि डोजिङ्ग भल्व सेट गर्ने ।
- क्लोरिनेसन टंकीमा १% सघन क्लोरीन झोल ४८० लिटर पानीमा मिसाउने । १% सघन क्लोरीन झोलको मात्रा प्रा. सं. वि. ६.२ मा निर्धारण भए अनुसार मिसाउने ।
- केहि घण्टा पछि धाराको पानीमा क्लोरीन अवशेष परिक्षण गर्ने ।
 - धाराको पानी ट्युचमा भर्ने । चिन्ह लगाएको सम्म पानी भर्ने ।
 - ३ थोपा रिएजेन्ट हाल्ने ।
 - बिर्को बन्द गरेर हल्लाउने ।
 - तुरन्त रंग हेँने ।
 - पानीमा रंग नआएको खण्डमा पानीमा क्लोरीन नभएको बुझनुपर्छ ।
 - यदि पानीमा पहेलो रंग आएमा रिएजेन्ट बोतलमा भएको स्टाण्डर्ड रंग संग दाजेर हेँने ।
 - पानीको रंग ०.१ मिलिग्राम प्रति लीटर देखि ०.२ मिलिग्राम प्रति लीटर स्टाण्डर्ड रंग संग मेल खाएमा पानी जिवाणु रहित भइ पिउन योग्य हुन्छ ।
- यदि क्लोरीन अवशेष परिक्षण गर्दा ०.१ मिलिग्राम प्रति लीटर देखि ०.२ मिलिग्राम प्रति लीटर नआएमा, निम्न अनुसार जांच गर्ने ।
 - क्लोरीन डोजिङ्ग फ्लो जांच गर्ने । ३१३ मिलिलीटर प्रति मिनेट नभएको भए मिलाउने ।
 - मुहानबाट पानी संकलन टंकीमा आएको जम्मा पानीको फ्लो जांच गर्ने । फरक भए सोहि अनुसार क्लोरिनेसन टंकीमा ४८० लिटर पानीमा १% क्लोरीन झोल मिसाउने मात्रा पत्तालगाउने (प्रा. सं. वि. ६.३) । अर्को दिनबाट यसै अनुसार मिसाउने ।
 - यदि क्लोरीन अवशेष अझै पनि ०.१ मिलिग्राम प्रति लीटर भन्दा कम छ, भने दुइ दिन यसै डोजिङ्गमा संचालन गरेर जांच गर्ने ।
 - यदि माथिको जांच गरेर पनि क्लोरीन अवशेष ०.१ मिलिग्राम प्रति लीटर भन्दा कम छ, वा ०.२ मिलिग्राम प्रति लीटर भन्दा बढि छ, भने पानीको क्लोरीन माग जांच गर्ने र १% क्लोरीन झोल मिसाउने मात्रा पत्तालगाउने (प्रा. सं. वि. ६.३) ।
- एकपल्ट ४८० लीटर पानीमा १% सघन क्लोरीन झोल मिसाएको मिश्रण प्रयोग गरिसकेपछि क्लोरिनेसन टंकीको वासआउट भल्व खोलेर पींधमा बचेको पानी फाल्ने र पानीले टंकी सफा गर्ने । यसपछि माथि भनेबमोजीमको नयां मिश्रण तयार गर्ने ।
- पानी बन्द गर्ने खोल्ने खानेपानी प्रणालीमा मुहानबाट पानी संकलन टंकीमा आएको पाइपलाइनको गेटभल्व बन्द गरेपछि क्लोरीन डोजिङ्गको गेटभल्व पनि बन्द गर्नुपर्छ र खोल्दा खोल्नुपर्छ ।

प्राप्ति गरिएको वापर
मन्त्रिमण्डल
का.वा. उच्चाधिकारी

प्रा.सं.वि. द.५: १% कलोरीन झोलको स्टक रेकड

उत्तरदायित्वः

- यो फाराम प्रत्येक कलोरीन भोल बनाउदा र प्रयोग गर्दा भर्नुपछि ।
- यो कार्य भासीण मर्मत संभार कार्यकर्ता वा पानी सुरक्षा योजना समुहको सदस्यले गर्नुपछि र अभिलेख राख्नुपछि ।

उद्देश्यः

- १%कलोरीन भोल बनाएनो अनुगमन गर्ने ।
- १% कलोरीन भोल बनाएको कति दिन सम्म पुरानो राख्ने गरेको छ अनुगमन गर्ने ।
- स्टकमा रहेको १% सधन कलोरीन भोल कति दिनको लागि पुँछ थाहा पाउन ।
- ब्लिचिङ पाउडर खर्च भएको अभिलेख राख्ने ।

प्रक्रिया:

- यस फाराम अनुसार रेकड बुकमा अभिलेख राख्ने ।
- प्रत्येक कलोरीन भोल बनाउदा र प्रयोग गर्दा अभिलेख राख्ने ।

मिति	पानीको परिमाण (लीटर)	ब्लिची ब्लिची भोलको सधनता (१%कलोरीन)	नयां तयार गरेको १%कलोरीन भोलको परिमाण (मिलीलिटर)	स्टकमा बांकी रहेको १%कलोरीन भोलको परिमाण (मिलीलिटर)	प्रयोग गरेको १%कलोरीन भोलको परिमाण (मिलीलिटर)	स्टकमा बांकी रहेको १%कलोरीन भोलको परिमाण (मिलीलिटर)	प्रयोग	
							नयां तयार गरेको दिनबाटौर दिनको पुरानो भयो ?	(दिन)
५/६/१९	२	६०	१%	२०००	५००	२५००	४३२	२०६८
८/६/१९							४३२	१६३६
११/६/१९							४३२	१२०४
१४/६/१९							४३२	७७२
							१०	

पर्सां पाइल

प्रा.सं.क्रि. द.द.: खानेपानी प्रणालीमा क्लोरिन मिसाएको र क्लोरिन परिक्षण गरेको अभिलेख

उत्तरदायित्वः

प्राचीन

- कल्पारन टकोमा मिश्रण बनाएको भित्र र विवरण रेकॉर्ड गर्ने ।
 - कर्तोरीन अवशेष परिक्षण गरेको रेकॉर्ड राख्ने ।
 - महिनाको अन्तमा विश्लेषण गर्ने ।
 - मासिक बैठकमा प्रतिवेदन पेश गर्ने ।

माहिना:

वित्तिय व्यवस्थापन

प्रा.सं.वि.७: लेखा व्यवस्थापन

उत्तरदायित्वः

- प्रत्येक आम्दानी हुंदा र खर्च गर्दा यो फाराममा अभिलेख राख्नु पर्छ ।
- यो अभिलेखको प्रयोग गरि प्रत्येक महिना वित्तिय प्रतिबेदन तयारी र विश्लेषण गर्नुपर्छ ।
- यो कार्य कार्यालय व्यवस्थापक वा सचिवले गर्नुपर्छ र अभिलेख राख्नुपर्छ ।

उद्देश्यः

- आयोजनाको वित्तिय अभिलेख राख्न ।
- आयोजनाको वित्तिय अडिट गर्न सहयोग गर्न ।
- वित्तिय पारदर्शिता गर्न ।

प्रक्रिया:

वित्तिय अभिलेख राख्ने:

- आम्दानी र खर्चको अभिलेख राख्ने ।
- अभिलेख राख्ना आम्दानी र खर्चका प्रकारहरु छुट्टाउने कोडको प्रयोग गर्ने ।
- बैक खाताको अभिलेख राख्ने ।
- नगद खाताको अभिलेख राख्ने ।
- आम्दानी र खर्चको अभिलेख राख्ना आम्दानी वा खर्चको इन्ट्री साथै बैंक वा क्यासमा इन्ट्री गर्नुपर्छ ।

मासिक विश्लेषण गर्ने र प्रतिबेदन तयार गर्ने:

- महिनाको अन्तमा वित्तिय स्टेटमन्ट तयार गर्ने ।
- आम्दानी र खर्चका प्रकार अनुसारको सारांस प्रतिबेदन तयार गर्ने ।
- मासिक बैठकमा प्रतिबेदन पेश गर्ने ।

मन्त्री
मन्त्री कुमारो शर्मा (पाण्डे)
का.वा. अध्यक्ष

प्रा.सं.वि.७.१: आम्दानी खर्च खाता

आर्थिक वर्ष:

महिना:

मिति	भौचर नं.	विवरण	आम्दानी खर्चको प्रकार*	आय (रु.)	खर्च (रु)	मौज्दात (रु.)
xx	xx	पहिलो महिनाको व्यालेन्स				100,000
xx	xx	पानी महशुल	१०१	७०,०००		१७०,०००
xx	xx	धारा जडान शुल्क	१०२	१०,०००		१८०,०००
xx	xx	नयां धारा जडान शुल्क	१०३	२०,०००		२००,०००
xx	xx	अदक्ष ज्यामी	२०२		५,०००	१९५,०००
xx	xx	मिटर/फिटिङ्स	२०७		१०,०००	१८५,०००
xx	xx	दक्ष ज्यामी	२०२		५,०००	१८०,०००
xx	xx	बैठक/गोष्ठि	२१०		२०,०००	१६०,०००
xx	xx	कर्मचारिको तलब	२०१		३०,०००	१३०,०००
xx	xx	पानी महशुल	१०१	१०,०००		१४०,०००
		जम्मा		११०,०००	७०,०००	१४०,०००

नोट:

* आम्दानी खर्चको प्रकार र कोड अभिलेखमा निम्न अनुसार रखिएको छ।

आम्दानीको प्रकार	कोड	खर्चको प्रकार	कोड
पानी महशुल	१०१	कर्मचारिको तलब	२०१
नयां धारा जडान शुल्क	१०२	अदक्ष ज्यामी	२०२
मिटर जडान शुल्क	१०३	दक्ष ज्यामी (कर्मचारि बाहेक)	२०३
मर्मत शुल्क	१०४	निर्माण सामग्रि	२०४
जरिवाना	१०५	प्राविधिक सेवा शुल्क	२०५
नयां उपभोक्ता प्रबेस शुल्क	१०६	मसिन र औजार	२०६
उपभोक्ताबाट उठाएको रकम	१०७	मिटर/फिटिङ्स	२०७
बाह्य सहयोग रकम	१०८	भ्रमण	२०८
भाडाबाट आम्दानी	१०९	कार्यालय मसलन्द	२०९
ब्याजबाट आम्दानी	११०	बैठक/गोष्ठि	२१०
अन्य भए खुलाउने		भाडा, बिद्युत, इन्टरनेट, आदि खर्च	२११
.....		अन्य भए खुलाउने

महालु ग्रामविकास
गाउँकार्यपालिकाको ललाल
गैडाबाज, देहलज, वैषाली
बिराली प्रदेश, नेपाल

प्रा.सं.वि. ७.२: बैंक खाता

आर्थिक वर्ष:

महिना:

बैंक हि. नं.

मिति	विवरण	भौचर नं.	राखेको (रु.)	फिकेको (रु.)	मौज्दात (रु.)
xx	पहिलो महिनाको व्यालेन्स	xx			१००,०००
xx	बैंकमा राखेको	xx	७०,०००		१३०,०००
xx	बैंकमा राखेको	xx	३०,०००		२००,०००
xx	बैंकबाट फिकेको	xx		४०,०००	१६०,०००
xx	बैंकबाट फिकेको	xx		३०,०००	१३०,०००
xx	अकाउंटको क्यासबुकबाट	xx	१०,०००		१४०,०००
	जम्मा		११०,०००	७०,०००	१४०,०००

प्रा.सं.वि. ७.३: नगद खाता

● आर्थिक वर्ष:

महिना: ०:

मिति	विवरण	भौचर नं.	राखेको (रु.)	फिकेको (रु.)	मौज्दात (रु.)
xx	हातमा रहेको क्यास (शुरुवातको व्यालेन्स)				००
xx	महशुलबाट आम्दानी		१०,०००		१०,०००
xx	बैंकमा राखेको			१०,०००	००

प्रा.सं.वि. ७.३: नगद खाता
क्रा.वा. अध्यक्ष

प्रा.सं.वि. ७.४: मासिक वित्तीय ब्यालेन्स स्टेटमेन्ट

आर्थिक वर्ष:

अवधि: गते महिना

(देखि)

..... गते महिना

बैंक खाता सारांस प्रतिबेदन

A. पहिलो महिनाबाट शुरुको ब्यालेन्स :

बैंक
क्यास नगद
पेशिक

रु.

१००,०००

०

०

जम्मा (A)

१००,०००

B. यस अवधिमा लिएको रकम

..... महिना

११०,०००

जम्मा (B)

११०,०००

C. जम्मा उपलब्ध ब्यालेन्स रकम

जम्मा C = (A + B)

२१०,०००

D.	यस अवधिको खर्च :				
 महिना				७०,०००
		यस अवधिको जम्मा खर्च		जम्मा (D)	७०,०००
E. गते महिना सालको ब्यालेन्स रकम		जम्मा E = (C - D)		१४०,०००

F. ब्यालेन्स रकमको विवरण :

1. बैंक
2. क्यास नगद
3. पेशिक

१४०,०००

०

०

जम्मा (F)

१४०,०००

म.स.उ.फ.
सचिव कृष्ण अ.उ.प.उ.
का.वा.

प्रा.सं.वि. ७.५: मासिक आम्दानी खर्चको सारांस प्रतिबेदन

आर्थिक वर्ष:

महिना:

महात्मा बूद्धारो दत्त (बाबापेठी)
का.वा. अध्यक्ष

प्रा.सं.वि.८: महशुल निर्धारण

उत्तरदायित्व:

- महशुल निर्धारण फाराम वार्षिक रूपमा प्रयोग हुन्छ। वार्षिक साधारण सभा बस्नुभन्दा पहिला महशुल निर्धारणको विश्लेषण गर्नुपर्छ।
- यो कार्य कार्यालय ब्यबस्थापक वा सचिवले गर्नुपर्छ।
- वार्षिक साधारण बस्नुभन्दा पहिला समितिमा छलफल गर्नुपर्छ।
- वार्षिक साधारणमा पेस गरि पारित गराउनुपर्छ।

उद्देश्य:

- आयोजनाको जिवनचक्र खर्चको आधारमा महशुल निर्धारण गर्न।
- प्रत्येक वर्ष महशुल दरको विश्लेषण गर्न र अद्यावधिक गर्न

प्रक्रिया:

- जिवनचक्र खर्चको लागि लाग्ने औसत वार्षिक खर्चको अनुमान गर्ने
- जिवनचक्र खर्च धान्नको लागि महशुल दर निर्धारण गर्दा पहिलो चरणमा आधारभुत पानी प्रयोगको लागि निम्नतम (औसत) महशुल दर निर्धारण गर्ने।
- दोश्रो चरणमा थप पानी प्रयोगको लागि महशुल दर निर्धारण गर्ने।
- तेश्रो चरणमा आर्थिक रूपमा औसत महशुल तिर्न नसक्ने घरपरिबारको पहिचान गरि उनिहरुको लागि एक वर्षको लागि विशेष सहुलियत दरको महशुल निर्धारण गर्ने।

प्रा.सं.वि.८.१: जिवनचक्र खर्च अनुमान

प्रक्रिया:

- आगामि एक वर्षको लागि संचालन, निरोधात्मक संभार र लघु मर्मतका लागि लाग्ने खर्च अनुमान गर्ने।
- साना मर्मतका लागि लाग्ने खर्चको अनुमान गर्ने, कति वर्षमा यस्ता मर्मत गर्नुपर्ने हुन्छ अनुमान गर्ने, औसत वार्षिक खर्चको अनुमान गर्ने।
- ठुला मर्मतका लागि लाग्ने खर्चको अनुमान गर्ने, कति वर्षमा यस्ता मर्मत गर्नुपर्ने हुन्छ अनुमान गर्ने, औसत वार्षिक खर्चको अनुमान गर्ने।, जलबायु जोखिमको असर र खर्च अनुमान गरेर बजेट बिनियोजन गर्ने
- औसत मासिक र औसत वार्षिक खर्चको सारांस तयार गर्ने।

प्रा.सं.वि.८.१ (पाण्डे)

साल:

खर्च	इकाइ	परिमाण	दर (रु)	जम्मा खर्च (रु)	आवृत्ति, क्रेत वर्षमा यस्तो खर्च आउछ?(वर्ष)	औसत वार्षिक खर्च (रु)
१. संचालन, निरोधात्मक संभार र लघु मर्मतमा खर्च						
ब्यवस्थापक/सचीवको तलब खर्च						
गा.म.स.का.को तलब खर्च						
कार्यालय संचालन खर्च (भाडा, मसिन, उपकरण, मसलन्द, बेठक, भ्रमण, जडिट खर्च, आदि)						
आयोजना संचालन खर्च (रसायन, इन्धन, गुणस्तर परिक्षण किट, आदि)						
मसिन, औजार खर्च (यदि संचालन, निरोधात्मक संभार र लघु मर्मत गर्न बयुग भएमा)						
निरोधात्मक संभार खर्च (मुहान/ इन्टेक संरक्षण, जलाधार संरक्षण, पाइपलाइनमा पहिरो / नदि कटान रोकथाम, सडक निर्माणबाट पाइपलाइन नोक्सान हुनुअगाडि नै पाइपलाइन सार्ने आदि)						
लघु मर्मतको लागि आवश्यक निर्माण सामाग्रि, फिटिङ्गस र मानवसंसाधन खर्च (पाइपलाइनमा चुहावट मर्मत, संरचनाको फिटिङ्ग/भल्व मर्मत, धारा मर्मत, मुहान/संकलन टंकी सरसफाई, आदि)						
अन्य खर्च भए खुलाउने:						
जम्मा (१)						ख१
२. साना मर्मत खर्च						
इन्टेक पुनःनिर्माण (इन्टेकबाट पानी चुहेमा, इन्टेकमा बाढि पहिरोले क्षति पुऱ्याएमा, आदि)					४	
पानी संकलन टंकी मर्मत (गेटभल्व नयाँ फेर्ने, टंकी चुहिएमा मर्मत, आदि)					४	
पाइपलाइनका संरचनाहरूको मर्मत (क्लेक्सन चेम्बर, वासआट, एयर भल्व, डिस्ट्रिब्युसन चेम्बर, इन्टरप्सन चेम्बर, ब्रेक प्रेसर टंकी, कन्ट्रोल भल्व मर्मत					३	
पाइपलाइन र क्रसिङ्गको मर्मत (बाढि, पहिरो, सडक निर्माणबाट पाइपलाइन नोक्सान भएमा, आदि)					३	
पम्प र पानी ताने मसिन/उपकरणको मर्मत (लिफ्ट/पम्पिङ अयोजनाको लागि)					५	

खर्च	इकाइ	परिमाण	दर (रु)	जम्मा खर्च (रु)	आवृत्ति, कति वर्षमा यस्तो खर्च आउछ? (वर्ष)	औसत वार्षिक खर्च (रु)
अन्य खर्च भए खुलाउने:						
अन्य खर्च भए खुलाउने:						
जम्मा (२)						
जम्मा औसत वार्षिक खर्च: संचालन, निरोधात्मक संभार, लघु मर्मत र साना मर्मतका लागि, जम्मा (१+२)						खर्च
३. ठुला मर्मत खर्च						
मुहान थप वा परिवर्तन					८	
मुच्य पाइपलाइनको क्षमता विस्तार (बढि पानी ल्याउन)					८	
वितरण पाइपलाइनको क्षमता विस्तार (पाइपको साइज ठुलो राख्ने)					१०	
वितरण पाइपलाइन विस्तार आयोजना क्षेत्र भित्र नयां टोलहरुमा)					१०	
निज धारा प्रणालीको लागि पाइपलाइनको क्षमता विस्तार					१०	
पानी प्रशोधन प्रणाली निर्माण/उपकरण जडान (पानी चिग्राउने, पानी छान्ने, स्लोस्याण्ड फिल्टर, प्रेसर फिल्टर, आदि)						
थप पानी संकलन टंकी निर्माण					१०	
अन्य खर्च भए खुलाउने:						
जम्मा (३)						
जम्मा औसत वार्षिक खर्च: संचालन, निरोधात्मक संभार, लघु मर्मत, साना मर्मत र ठुला मर्मतका लागि, जम्मा (१+२+३)						खर्च

आपतकालिन पानी व्यवस्थापन खर्च

खर्च	इकाइ	परिमाण	दर (रु)	जम्मा खर्च (रु)	आवृत्ति, कति वर्षमा यस्तो खर्च आउछ? (वर्ष)	औसत वार्षिक खर्च (रु)
बैकल्पिक मुहान व्यवास्थापन						
आपतकालीन सामान भण्डारण (पाइप तथा टंकी, फिटिंग खर्च)						
आपतकालीन मिस्त्री ज्याला						
आपतकालीन सरसफाइ तथा स्वच्छता प्रबधन कार्यक्रम						

औसत मासिक र औसत वार्षिक खर्चको सारांश:

क्र.सं.	खर्च	औसत वार्षिक खर्च (रु)	औसत मासिक खर्च (रु)	जम्मा उपभोक्ता घरसंख्या
१	पुर्ण जिवनचक्र खर्चः संचालन, निरोधात्मक संभार, लघु मर्मत, साना मर्मत र ठुला मर्मत खर्च	ख३	म३	घ
२	मर्मतसंभार खर्चः संचालन, निरोधात्मक संभार, लघु मर्मत र साना मर्मत खर्च	ख२	म२	घ

मञ्जु कुमारो शर्मा (पाण्डे)
का.वा. अध्यक्ष

प्रा.सं.वि.८.२: महशुल निर्धारण प्रक्रिया

१. औसत निम्नतम महशुल दर निर्धारण

महशुल दर निर्धारण गर्दा (क) पुर्ण जिवनचक्र खर्च वा (ख) मर्मतसंभार खर्चको आधारमा गर्ने हो निम्न विश्लेषण गरि निर्णय गर्नुपर्छ ।

- दुबै किसिमका खर्चको आधारमा औसत मासिक महशुल दर प्रति घर हिसाब निकाल्ने ।
- यस औसत मासिक महशुल दर निर्धारण गर्ने बारेमा समितिको बैठकमा छलफल गर्ने । उपभोक्ताको तिर्न सक्ने क्षमता, तिर्न इच्छा, स्थानिय अवस्था, आयोजनाको जिवनचक्र खर्च धान्ने उपाय आदि समेतको छलफल गरि पुर्ण जिवनचक्र खर्च वा मर्मतसंभार खर्चको कुन आधारमा महशुल दर निर्धारण गर्ने हो निर्णय गर्ने ।
- वार्षिक साधारण सभामा पेस गर्ने र निर्णय स्विकृत गर्ने ।
- यदि पुर्ण जिवनचक्र खर्चको आधारमा महशुल दर निर्धारण गर्न सकिएन भने समितिले ठुला मर्मतको लागि स्थानिय निकाय (वडा, पालिका, प्रदेश) संग समन्वय गरि आगामि वर्षहरुमा आवस्यक पर्ने ठुला मर्मतहरुको लागि स्थानिय योजना तर्जुमाको प्रक्रिया अनुसार बजेट माग गर्ने ।

क्र.सं.	महशुल दरले धान्ने खर्च (पुर्ण जिवनचक्र खर्च वा मर्मतसंभार खर्च मात्र)	औसत मासिक खर्च (₹)	जम्मा घरसंख्या	औसत मासिक महशुल दर प्रति घर (₹)
१	पुर्ण जिवनचक्र खर्च: संचालन, निरोधात्मक संभार, लघु मर्मत, साना मर्मत र ठुला मर्मत खर्च	म३	घ	अ३ = म३:घ
२	मर्मतसंभार खर्च: संचालन, निरोधात्मक संभार, लघु मर्मत र साना मर्मत खर्च	म२	घ	अ२ = म२:घ

२. महशुल दरको प्रकार र दर निर्धारण

प्रक्रिया:

- माथिको निर्णय र औसत मासिक महशुल दर अनुसार आयोजनाको आम्दानी निम्न तालिकामा भर्ने ।
- थप पानी प्रयोग र विशेष छुटको प्रकार निर्धारण गर्ने ।
- सबै प्रकारका लागि महशुल दर निर्धारण गर्ने र प्रत्येक प्रकारमा कति घरसंख्या छन पत्तालगाउने ।
- महशुलको प्रकार र महशुल दर अनुसार आयोजनाको जम्मा मासिक आम्दानी अनुमान गर्ने ।
- वित्तिय ब्यालेन्सको हिसाब गर्ने र ब्यालेन्स ऋणात्मक भएमा औसत मासिक महशुल दर बढाउने र धनात्मक भएमा औसत मासिक महशुल दर घटाउने । यसरि पुनरावृत्ति हिसाब गरेर औसत मासिक महशुल दर पत्तालगाउने ।

क्र.सं.	आम्दानी शिर्षक	औसत मासिक महशुल	जम्मा	जम्मा मासिक आम्दानी
---------	----------------	-----------------	-------	---------------------

		दर प्रति घर (₹)	घरसंख्या	(₹)
१	औसत महशुल दरबाट आमदानी जम्मा (१)	अ२ वा अ३	(घ-घ३-घ४)	अ२ वा अ३×(घ-घ३-घ४)
२	थप बढ़ि पानी प्रयोगबाट आमदानी			गैडबाज, गैडबाज, XXXX कणिलो प्रदेश, XXXX
२.१	बढ़ि पानीको प्रयोग (मिटर रिडिङ अनुसार)	द१	घ१	द१×घ१
२.२	धारा जडानको प्रकार अनुसार (व्यापारमा प्रयोग, व्यक्तिगत धारा जडान, संस्थागत धारा, घरपरिवार संख्या			
	प्रकार १:	द२	घ२	द२×घ२
	प्रकार २:			
	प्रकार ३:			
	प्रकार ४:			
	प्रकार ५:			
	प्रकार ६			
	जम्मा (२)			XXXX
३	विशेष सहलियत दरको धारा (आर्थिक रूपमा औसत महशुल दर तिर्न नसक्नेहरुको लागि)			
	प्रकार १:	द३	घ३	द३×घ३
	प्रकार २:	द४	घ४	द४×घ४
	प्रकार ३:			
	प्रकार ४:			
	जम्मा (३)			XXXX
	जम्मा मासिक आमदानी, जम्मा (१+२+३)			आमदानी

मासिक व्यालेन्स रकम

= जम्मा मासिक आमदानी – औसत मासिक खर्च

= आमदानी – म२ वा म३

=

जम्मा मासिक आमदानी, औसत मासिक खर्च बराबर अथवा सो भन्दा बढि हुनुपर्छ । यदि मासिक व्यालेन्स क्रणात्मक भएमा औसत मासिक महशुल दर (माथिको तालिकामा क्र.सं. १) बढाउने र धनात्मक भएमा घटाउने । यसरि मासिक आमदानी र खर्च बराबर नभए सम्म पटक पटक माथिको तालिका अनुसार हिसाब निकालेर औसत मासिक महशुल दर निर्धारण गर्ने ।

३. घरधुरी सुचि

निम्नतम भन्दा थप बढ़ि पानी प्रयोग गर्ने उपभोक्ता घरधुरीको सुचि:

क्र.सं.	घरमुलीको नाम	थप बढ़ि पानी प्रयोग गर्ने घरधुरीको प्रकार (मिटरबाट बढ़ि पानी प्रयोग गर्ने र धाराको प्रकार)	मासिक महशुल दर (₹)	इकाइ
१	xx	मिटर रिडिङ अनुसार	xx	xx
२	xx	मिटर रिडिङ अनुसार	xx	xx
३	xx	प्रकार १:	xx	xx
४	xx	प्रकार १:	xx	xx

विशेष सहुलियत दिइएका घरहरु र महशुल दर:

क्रम.	घरमुलीको नाम	विशेष सहुलियतको प्रकार	विशेष सहुलियतको महशुल दर (रु)	इकाइ
१	xx	प्रकार १:	xx	xx
२	xx	प्रकार १:	xx	xx
३	xx	प्रकार २:	xx	xx
४				

४. वार्षिक साधारण सभाबाट प्रस्तावित महशुल दरको स्विकृति लिने प्रक्रिया

मिति मा बसेको खानेपानी आयोजनाको उपभोक्ताहरुको वार्षिक साधारण सभाबाट तपशिल बमोजिमको पानी महशुल दर आर्थिक वर्ष (..... महिना साल देखि महिना साल सम्म) को लागि स्विकृत गरेको छ।

बौसत निम्नतम महशुल दर =

थप बढि पानी प्रयोगको लागि महशुल दर:

प्रकार	थप बढि पानी प्रयोगको लागि महशुल दर (रु)	इकाइ
मिटर रिडिङ अनुसार	xx	xx
प्रकार १:	xx	xx

यस वर्ष विशेष सहुलियत दिइएका घरहरु र महशुल दर:

क्र.सं.	घरमुलीको नाम	प्रकार	विशेष सहुलियतको महशुल दर (रु)	इकाइ
१	xx	प्रकार १:	xx	xx
२	xx	प्रकार १:	xx	xx
३	xx	प्रकार २:	xx	xx

प्रमाणित (पाठ्य)

प्रा.सं.वि.८.३: महशुल संकलन अभिलेख फारम (मिटर जडान नभएका आयोजनाहरुका लागि मात्र)

उत्तरदायित्वः

- यो फारम मिटर जडान नभएका आयोजनाहरुमा प्रयोग हुन्छ।
- यो फारम उपभोक्ताले महशुल बुझाउने समयमा प्रयोग हुन्छ। होके महशुल बुझ्दा यो फारम प्रयोग गर्नुपर्छ।
- यो अभिलेख रजिष्टर बुकमा राख्नुपर्छ।
- यो फारम कार्यालयको अधिकारीक कर्मचारिले भर्नुपर्छ (ब्यबस्थापक, सचिव, एकाउन्टेन्ट, ग्रा.म.सं.का।)

प्रक्रिया:

- यो उपभोक्ताले महशुल समयमा बुझाएको, बक्योता महशुलको अभिलेख हो।
- आमदानीको अभिलेख राख्न र विश्लेषण गर्न।
- एकाउन्टको आवश्यक अभिलेख राख्न।

साल.....

बिलिङ्ग महिना

धारा नं.	घरमुलीको नाम वा स्थानको नाम	टेलको नाम	यस महिनाको महशुल रकम	बक्योता			जम्मा महशुल रकम	बुमाएको रसिद नं. (गते)	मिति (१०) (११) (१२) (१३)	बुमालिनी कर्मचारीको नाम	कैमा कुमारो रमा ब्रह्मका का.वा. अध्यक्ष	
				अन्य शुल्क	मार्मत शुल्क	अन्य शुल्क						
(१)	(२)	(३)	(४)	(५)	(६)	(७)	(८)	(९)=	(१०)	(११)	(१२)	(१३)
xx	xx	xx	xx	xx	xx	xx	xx	(४)+....+(८)	xx	xx	xx	xx
xx	xx	xx	xx	xx	xx	xx	xx	xx	xx	xx	xx	xx

कृपया राख्नु का.वा. अध्यक्ष

प्रा.सं.वि.८.४: महशुल संकलन अभिलेख फारम (मिटर जडान भएका आयोजनाहरुका लागि मात्र)

उत्तरदायित्वः

कार्याली

- यो फारम मिटर जडान भएका आयोजनाहरुमा प्रयोग हुन्छ।

- यो फारम उपभोक्ताले महशुल बुझाउने समयमा प्रयोग हुन्छ। होक महशुल बुझ्दा यो फारम प्रयोग गर्नपछि।
- यो अभिलेख रजिस्टर बुकमा राख्नुपर्छ।

- यो फारम कार्यालयको अधिकारीक कर्मचारिले भर्नपछि (ब्याबस्थापक, सचिव, एकाउन्टर, ग्रा.म.सं.का।
- यो उपभोक्ताले महशुल समयमा बुझाएको, बक्यौता महशुलको अभिलेख हो।
- आमदानीको अभिलेख राख्न र विश्वेषण गर्ने।
- लेखाको आवश्यक अभिलेख राख्न।

साल बिलिङ्ग महिना

प्रक्रिया:

- प्रत्येक उपभोक्ताले महशुल बुझाएको बिबरण मिति, रकम, आदिको अभिलेख राख्ने।

- प्रत्येक उपभोक्ताको महशुल बुझाएको बिबरण मिति, रकम, आदिको अभिलेख राख्ने।

- यदि उन नसकेको बज्यौता छ भने समितिको मासिक बैठकमा छलफल गर्ने।

क्र.सं नं.	ग्राहक नाम	उपभोक्ताको मिटर रिडिङ परेको मिति	मिटर युनिट	गत महिनाको महिनाको खप्त युनिट	जम्मा महिनाको गस्त महिनाको बज्यौता महिनाको बज्यौता	गत महिनाको गस्त महिनाको बज्यौता महिनाको बज्यौता	अन्य शुल्क					जम्मा महशुल रकम	बुझाएको रकम	गरिद नं.	मिति (गते) को नाम			
							(१)	(२)	(३)	(४)	(५)	(६)	(७)=	(८)	(९)	(१०)	(११)	(१२)
१	xx	xx	३१२०	३१६०	४०	४००	०	०	०	०	०	०	(६)=	(६)	(१५)=	(१६)	(१७)	(१८)
२	xx	xx	१२२०	१२५०	३०	३००	५००	५०	०	०	०	०	(६)+.....(१४)	(६)+.....(१४)	(६)	४००	xx	xx

खानेपानी गुणस्तर

प्रा.सं.वि.९: खानेपानी सुरक्षा योजना कार्यान्वयन

नेपाल सरकारले खानेपानी आयोजनाहरूमा “जलवायु उत्थाशील खानेपानी सुरक्षा योजना” लागु गर्ने लक्ष्य लिएको छ । “जलवायु उत्थाशील खानेपानी सुरक्षा योजना भन्नाले खानेपानी आयोजनाबाट बितरित पानीको परिमाण गुणस्तर अविक्षित रूपमा सुनिश्चित गरि जनस्वास्थ्यको सुरक्षा दिने एक कार्यक्रम बुझिन्छ । जलवायु उत्थाशील खानेपानी सुरक्षा योजना कार्यशैली सुरक्षात्मक जोखिम व्यवस्थापनमा आधारित छ यसले पानीको मुहान क्षेत्र देखि उपभोक्ताहरू सम्मको पानी यात्राका सम्पुर्ण इकाइहरूमा खानेपानी प्रदूषित हुन सक्ने अवस्थाहरू पहिचान गरि तिनको रोकथाम (नियन्त्रण) गर्ने काम गर्नुका साथै जलवायु परिवर्तनका कारण खानेपानी प्रणालीमा पर्ने असर र अनुकूलनका विधि सम्बन्धमा पनि सचेत रहन्छ । जलवायु उत्थाशील खानेपानी सुरक्षा आयोजनाको दैनिक संचालन संभार, रेखदेख तथा व्यवस्थापन साथै जलवायु परिवर्तन तथा मानविय प्रकोपको कारण आउन सक्ने खानेपानीमा आउन सक्ने अवरोधलाई समेत मध्यनजर राखी तयार पारिन्छ । यसका लागि जलवायु उत्थाशील खानेपानी सुरक्षा योजनाले पहिचान गरेका जोखिम क्षेत्रमा नियन्त्रण तथा सुधारका कार्यको अनुगमनलाई निरन्तरता दिइ पानीको परिमाण तथा गुणस्तर समेतलाई समय समयमा परीक्षण गरि सुरक्षित तथा उचित पानीको प्रयोग भएको सुनिश्चित गर्दछ ।

जलवायु उत्थाशील खानेपानी सुरक्षा योजना आयोजना संचालन व्यवस्थापन प्रक्रियाको एक हिस्साको रूपमा पनि समाहित हुन्छ । यस योजनामा योजनाको नियमित संचालन विधिका साथै, आपतकालीन अवस्थामा समुदायमा खानेपानीको सुनिश्चित गर्ने गतिविधिहरू पनि समायोजन हुन्छ ।

विश्व स्वास्थ्य सङ्गठन, जलवायु उत्थाशील खानेपानी सुरक्षा योजना निर्देशिका, दोस्रो सस्करण, २०२३ अनुसार खानेपानी आयोजनामा जलवायु परिवर्तन संग सम्बन्धित जोखिमहरूलाई समेत विचार गरेर खानेपानी सुरक्षाको विकास गरिनु पर्दछ । यो निर्देशिकाको मुख्य ध्येय खानेपानी आयोजनाका सेवा प्रदायकहरूलाई जलवायु उत्थानशील खानेपानी सुरक्षा योजना लागु गर्न सहयोग पुर्याउनु हो । नेपालको सन्दर्भमा ग्रामीण स्तरका साना र सरल खानेपानी आयोजनाका लागि पनि यो निर्देशिका उपयुक्त हुनेछ ।

प्रा.सं.वि.९.१: पानी सुरक्षा योजना टोली गठन:

जलवायु उत्थाशील खानेपानी सुरक्षा योजना टोली गठन

खानेपानी सेवाप्रदायक संस्थाको बोर्ड सदस्य वा जिम्मेवार कर्मचारी मध्येबाट पानी सुरक्षा योजनाको कार्यान्वयनका लागि एकजना जिम्मेवार व्यक्ति छनौट गरि उक्त जिम्मेवार व्यक्तिको अध्यक्षतामा ५ जनाको पानी सुरक्षा योजना टोलीको गठन गर्नेछ । पानी सुरक्षा योजना टोलीका सदस्यहरूको चयन गर्दा निम्न आधारहरू ध्यानमा राखि गरिनेछ ।

क) आयोजनाको मर्मत संभारमा संलग्न रहेको व्यक्ति वा मर्मत संभार प्राबिधिक, ख) मुहान क्षेत्रका उपभोक्ता वा मुहान तथा जलाधार क्षेत्रको जानकार व्यक्ति, ग) खानेपानी गुणस्तर संबन्धमा काम गर्ने इच्छुक समाजसेवी उपभोक्ता, घ) आयोजनाका संरचनाको बारेमा जानकार तथा प्रदुषणको संभावना पहिचान गरि न्युनिकरणका उपाय दिन सक्ने क्षमता भएको उपभोक्ता, ङ) घरायसि पानी भण्डारण र सुरक्षित व्यबहार बारेमा जानकार उपभोक्ता, च) सरोकार वाला (शिक्षा, स्वास्थ्य, सरसफाई), छ) टोलीमा महिला संख्या (कम्तीमा एक तिहाई) तथा सिमान्तकृत व्यक्तिको प्रतिनिधित्व।

ख) १.१. सरोकारवालाहरूको पहिचान

खानेपानीको चरण / तह	सरोकारवालाको नाम	खानेपानी सुरक्षा योजना संगको सान्दर्भिकता	सम्पर्क व्यक्ति/पद	WSP टोलि संग को अन्तरक्रिया
क्याचमेन्ट र मुहान				
प्रशोधन तथा वितरण				
प्रयोगकर्तास्तर				
नियमन				

सम्भाव्य सरोकारवालाहरू: आयोजनाको मर्मत संभारमा संलग्न रहेको व्यक्ति वा मर्मत संभार प्राबिधिक, ख) मुहान/श्रोत तथा जलाधार क्षेत्रको प्रतिनिधि वा जानकार व्यक्ति, ग) स्वास्थ्य, सरसफाई, खानेपानी गुणस्तर सम्बन्धि ज्ञान भएका व्यक्ति, घ) जलवायु परिवर्तन सम्बन्धी ज्ञान भएका व्यक्ति, ङ)

सरोकारवाला (शिक्षा, प्राविधिक, बन, भू-सम्पद)। यस टोलीमा महिला सदस्य संख्या कम्तीमा एक तिहाई हुनु पर्नेछ र यस टोलीलाई समावेशी बनाउनु पर्नेछ।

कर्णाली प्रदेश
गृहिणी अधिकारी

पानी सुरक्षा योजना टोलीको परिचयः

महाबहु ग्रामविकास
संघ कार्यपालिका वित्त विभाग
गैडावाज, नेपाल
कर्णाली प्रदेश,

क्र.सं.	खनेपानी सुरक्षा योजनाका सदस्यहरूको नाम	पद	संलग्न संस्थार पद	भूमिका र जिम्मेवारी (क्षमता र कार्य अनुभव अनुसार)	खनेपानी सुरक्षा योजना टोलीमा भूमिका र जिम्मेवारी	सम्पर्क तथा फोन
१						
२						
३						
४						
५						

मन्जु कुमारो शर्मा (पर्याप्त)
का.वा. अध्यक्ष

१.३ WSP टोलीका लागि बाह्य सत्त्वाहकारहरू

क्र.सं.	नाम	पद तथा संस्था	जलवायु उत्थापील खानेपानी सुरक्षा योजना संग सम्बन्धित क्षमता, सिप तथा ज्ञान

मन्त्रु लिपि
१५८५
का.वा. अध्यक्ष
(पापडे)

प्रा.सं.वि.१.२: खानेपानी आयोजनाको बहाव चित्र

(खानेपानी मुहानको नाम, मुहानमा सुख्खा महिनामा पानीको मात्रा, आयोजनामा ल्याएको पानीको मात्रा, आयोजनाको संरचना, संरचनाको क्षमता, पाइपलाइनको साइज, बहाव मात्रा, जिमि लेभल, प्रेसर लेभल, धारा, धर संख्या, चोकको नाम, टोलको नाम, आयोजनाको जम्मा दैनिक पानी उत्पादन क्षमता, जम्मा उपभोक्ता घरसंख्या जातजाति अनुसार, आदि)

मन्जु कुमारो शर्मा (पाण्डे)
का.वा. अध्यक्ष

ग्रा.सं.वि.१.३: प्रदृष्णण पहिचान र जोखिम विशेषण तथा नियन्त्रणका उपाय

१	प्रदृष्णणको प्रकार (जैविक, भौतिक, रासायनिक र पानीको परिमाण)	जोखिम (नियन्त्रणका उपायहरु नभएको अवस्थामा)	जोखिम (भैरहेका नियन्त्रण उपाय हरलाई ध्यान गर्नेग)
२	३	४	
जलाधार क्षेत्र, मुहन सोत क्षेत्र, ईन्टेक, कलेक्सन चेम्बर:	१. २. ३.	जोखिम अंक	जोखिम स्तर
मुख्य पाइपलाइन, इन्टरएसन चेम्बर, भल्व चेम्बर, खोला क्रसिंग, पहिरो क्रसिंग, सडक क्रसिंग, आदि:	४. ५. ६. ७.	जोखिम अंक	जोखिम स्तर
प्रशोधन केन्द्र, पानी संकलन टंकी, आदि: बितरण पाइपलाइन, भल्वचेम्बर, क्रसिंग, आदि			
धारा, उपभोक्ताको खानेपानी भण्डारण, आदि:			

१८५/१८६
कुमारो शर्मा (पाठ्यक्रम)
काला. अध्यक्ष

प्रा.सं.वि.१.३.१ : वातावरणीय असर विश्लेषण

०९५४५२३१८६
का.वा. अध्यक्ष

प्रा.सं.वि.१.४: सुधार योजना

	१	२	३	४	५	६
खानेपानी आयोजनाका पानी उत्पादन र वितरण गर्ने सरचनाहरू	कलममा 'छ' उत्तर भएमा, प्रदृष्टासाङ् सम्बन्धित हरफ नं.	प्रा.सं.वि.१.३ को ५ नं. कलममा 'छ' उत्तर भएमा, प्रदृष्टासाङ् सम्बन्धित (उल्लेख गर्ने)	मुधार गर्नुपर्ने कार्यहरू र सम्भाव्य नयाँ नियन्त्रणका उपायहरू	नयाँ नियन्त्रण-विधि	कसले गर्ने?	सम्पन्न गर्ने समय
जलाधार क्षेत्र, मुहान सोत क्षेत्र, ईन्टेक, कलेक्सन चेम्बर:	३.	अंक	स्तर	तुरन्त गर्नुपर्ने	दिर्घकालिन	लागत अनुमा
मुख्य पाइपलाइन, इन्टरप्स्म चेम्बर, भल्च चेम्बर, खोला क्रसिंग, पहिरो क्रसिंग, सडक क्रसिंग, आदि:	५. 					
प्रशोधन केन्द्र, पानी संकलन टंकी, आदि:						
बितरण पाइपलाइन, भल्च चेम्बर, क्रसिंग, आदि						
धारा, उपभोक्ताको खानेपानी भण्डारण, आदि:						

महाभारत नाना अध्यक्ष
(पापडे)

प्रा.सं.वि.१.५: अनुगमन योजना (प्राविधिक कर्मचारीहरू जस्तै प्लानर, प्रोग्राशालाको प्राविधिक आदिकारा नियमित संचालन प्रक्रियाका

अनुगमन गर्नेका लाभि)

खानेपानी आयोजनाका पानी उत्पादन र वितरण गर्ने सरचनाहरु	१ नियन्त्रणका उपाय (विधि)	२ के?	३ कसारी?	४ कसले गर्ने?	५ कहिले गर्ने?	६ सामान्य अवस्थाका सिमा	७ सामान्य अवस्थाका सिमा नाघेमा के गर्ने?
जलाधार क्षेत्र, मुहन सात क्षेत्र, ईन्टरक, कलेक्सन चेम्बर:							
मुख्य पाइपलाइन, इन्टरप्सन चेम्बर, भूत्य चेम्बर, खोला क्रसिंग, पहिरो क्रसिंग, सडक क्रसिंग, आदि:							
प्रशार्धन केन्द्र, पानी संकलन टंकी, आदि:							
वितरण पाइपलाइन, भूत्यचेम्बर, क्रसिंग, आदि							
धारा, उपभोक्ताको खानेपानी भण्डारण, आदि:							

मन्त्री कुमार शर्मा (पाण्डे)
का.वा. अध्यक्ष

प्रा.सं.वि.१.६: अनुगमन कार्यको अधिलेख

खानेपानी	१	२	३	४	५	६	७
आयोजनाका पानी उत्पादन र वितरण गर्ने सरचनाहरु	निति	अनुगमन कर्ताहरु	नियन्त्रणका उपाय (निधि)	ठिक (पुरा नियन्त्रण भएको)	सुधारएको	सुधार गर्निर्णय	कैफियत
जलाधार क्षेत्र, मुहन झोत क्षेत्र, इन्टर्क, कलेक्सन चेम्बर:							
मुख्य पाइपलाइन, इन्टराप्सन चेम्बर, भल्व चेम्बर, खोला क्रसिंग, पहिरो क्रसिंग, सडक क्रसिंग, आदि:							
प्रशाधन केन्द्र, पानी संकलन टंकी, आदि:							
बितरण पाइपलाइन, भल्वचेम्बर, क्रसिंग, आदि							
धारा, उपभोक्ताको खानेपानी भण्डारण, आदि:							

प्रा.सं.वि.१.६

ग्रा.सं.वि.१०: खानेपानी गुणस्तर परिक्षण तथा अभिलेख

उत्तरदायित्व:

- फाराम १०.१ दैनिक, १०.२ वर्षमा तिन पटक (वर्षात् अधि, वर्षातको समय र वर्षात् पछि) र १०.३ तिन वर्षमा एक पटक परिक्षण गेरेर भर्नुपर्छ ।
- यो कार्य ग्रामीण मर्मत संभार कार्यकर्ता वा पानी सुरक्षा योजना समुहको सदस्यले गर्नुपर्छ र अभिलेख राख्नुपर्छ ।

उद्देश्य:

- आयोजनाले बितरण गेरेको खानेपानीको गुणस्तर सुनिश्चित गर्ने ।
- खानेपानीको गुणस्तरको समस्या पहिचान गर्ने र सुधार गर्ने ।

प्रक्रिया:

- अभिलेख राख्न दैनिक, मासिक र वार्षिक फाराम प्रयोग गर्ने ।
- एक आर्थिक वर्षको लागि एउटा रेकर्ड बुकमा दैनिक, मासिक र वार्षिक सबै पानी परिक्षणको अभिलेख राख्ने ।
- प्रत्येक महिनाको अन्तमा विश्लेषण गर्ने ।
- प्रत्येक मासिक बैठकमा प्रतिबेदन पेश गर्ने ।

मञ्जु कुमारो शर्मा (पाण्डे)
का.वा. अध्यक्ष

प्रा.सं.वि.१०.१: खानेपानीको दैनिक गुणस्तर परीक्षण तथा अधिलेखीकरण फारम

प्रकार	गुणस्तर पारामीत	विधि	मुहान र संकलन टंकीको पारी परीक्षण	पानी परीक्षणको लागि वितरण			दैनिक परीक्षण	मापदण्ड भित्र नपरेमा गर्नुपर्ने				
				मुहान संकलन	संकलन टंकी	सेत्र १ को धारा	सेत्र २ को धारा	सेत्र ३ को धारा				
भौतिक	धामलोपना	ट्रूव	X	X	X	X	X	X	एनिट्रियु	<५ (१०)	खोला खोल्नाको पारी	● यदि पानी संकलन टंकीमा गुणस्तर प्रयोग गरेका आधेजनामा गुणस्तर आपरीजनक हुन नहुने परीक्षण गर्ने *१
	पि.एच.	फिल्टर	X	X	X	X	X	X		६.५-८.५*	खोला खोल्नाको पारी	● यदि पानी संकलन टंकीमा गुणस्तर प्रयोग गरेका आधेजनामा गुणस्तर जोखिम भएका महिनामा दैनिक वितरण पाइपलाइनमा पाइपेमा, वितरण पाइपलाइनमा भएको हुनसक्छ, पतालगाएर मात्र यदि संकलन टंकी र धारामा गुणस्तर नरामो भएमा प्रशोधन प्रणाली द्वारा जडान गर्नुपर्छ ।
स्वाद, गन्ध, रंग	क्लोरिन अवशेष	फिल्टर			X	X	X	X	मि.ग्रा / लिटर	०.१-०.२*	खानेपानी प्रणालीमा क्लोरिन प्रयोग भएको दिनमा, सबै महिना दैनिक परीक्षण गर्ने ।	● क्लोरिन अवशेष परीक्षण गर्दा : भन्दा कम देखिएमा १५क्लोरिन मिसाउने मात्रा बढाउने । ● यदि क्लोरिन अवशेष परीक्षण गर्न्हो बढि देखिएमा १५क्लोरिन मिसाउने मात्रा घटाउने ।
रासायनिक	(अन्तिम धारामा परीक्षण)				X	X	X	X	मि.ग्रा / लिटर	०.१-०.२*	खानेपानी प्रणालीमा क्लोरिन प्रयोग भएको दिनमा, सबै महिना दैनिक परीक्षण गर्ने ।	● १५क्लोरिन भोलको अवशेषक मत्तालाउन संकलन टंकीमा आउ पानीको क्लोरिनको मात्रा परीक्षण गर्नु पर्ने ।
क्लोरिन अवशेष	(पहिलो धारामा परीक्षण)	फिल्टर			X	X	X	X	मि.ग्रा / लिटर	०.१-०.२*	दिनमा, सबै महिना दैनिक परीक्षण गर्ने ।	● यदि धारामा पानीमा क्लोरिन अवशेषको मात्रा बढि देखिएमा मिसाउनको लागि प्रयोग नगर्न सुच

नोट:

- * यी मानहरुले च्यनतम् र अधिकतम् सीमा जनाउँदछन् *
- *१ गुणस्तर जोखिम भएका महिनाहरु जेठ देखि अग्सित ५ महिना सम्म X परीक्षण गर्नुपर्ने ।
- ८८८ पानी परीक्षणको लागि वितरण पाइपलाइनका अन्तिम धाराहरु छनोट गर्ने (१ धारा प्रति ५ कि.मि वितरण पाइपलाइनको लम्बाइमा २ धारा प्रति संकलन टंकीको वितरण पाइपलाइन

प्रा.सं.वि.१०.२: वर्षात् अधि, वर्षात्को समय र वर्षात् पछि गर्ने खानेपानीको गुणस्तर परिक्षण तथा अभिलेख फाराम

प्रकार	गुणस्तर पारामिति 	विधि	मुहान र संकलन टंकीको पानी परिक्षण	पानी परिक्षणको लागि बितरण पाइपलाइनका अन्तम धाराहरू छोट गर्ने			इकाई	मापदण्ड	मापदण्ड भित्र नपरेमा गर्नुपर्ने उपाय	
				मुहान	संकलन टंकी, प्रशोधन टंकी	धारा को धारा	धारा को धारा			
भौतिक	धूमिलोपना	ल्यावटेस्ट	X	X	X	X	X	एनाटियु	<५ (१०)	यदि मापदण्ड भित्र नपरेमा,
	पि.एच.	ल्यावटेस्ट	X	X	X	X	X	पि.एच.	६.५-८.५*	• पहिलो चरण: मुहानको सरचना, मुख्य पाइपलाइन सरचना, वासआट र पानी संकलन टंकी सफा गहन्त हुन् नहुने
	तपक्रम	फिल्टर टेस्ट	X	X	X	X	X	टिस्यु	आपत्तीजनक	• दाशो चरण: मुख्य पाइपलाइनका र बितरण
	स्वाद, गन्ध, रंग		X		X	X	X		आपत्तीजनक हुन् नहुने	पाइपलाइनका चुहावट मर्त गर्ने।
	इलेक्ट्रिकल कार्डिक्टिमिटि	ल्यावटेस्ट	X		X	X	X	माइक्रोसिमेन /से.मी.	१५००	• तेशो चरण: यदि अझै पनि गुणस्तर तरामो भए प्रशोधन प्रणाली बनाउनु वा जडान गर्न्युपर्छ।
	टीडीएस	ल्यावटेस्ट	X					मि.ग्रा/लि	१०००	
रासायनिक	आइरन	ल्यावटेस्ट	X					मि.ग्रा/लि	<०.३(३)	
	म्याइग्निज	ल्यावटेस्ट	X					मि.ग्रा/लि	<०.२	• यदि संकलन धाराको पानीमा गुणस्तर मापदण्ड बढि भएमा प्रशोधन प्रणाली बनाउनु वा जडान गावा अन्य योत प्रयोग गर्नुपर्दछ।
	फ्लुराइड	ल्यावटेस्ट	X					मि.ग्रा/लि	०.५-१.५*	
	अमोनिया	ल्यावटेस्ट	X					मि.ग्रा/लि	<१.५	
	नाइट्रोट	ल्यावटेस्ट	X					मि.ग्रा/लि	<५०	
	टोटल हाइड्रेस	ल्यावटेस्ट	X					मि.ग्रा/लि	<५००	
	क्याल्स्यम	ल्यावटेस्ट	X					मि.ग्रा/लि	<२००	
जैविक	इकोलाइ	ल्यावटेस्ट	X	X	X	X	X	सि.एफ.यु. /१००मिली	०	• यदि कैनैपनि धाराको पानीमा इकोली भएको दरमाखानेपानी प्रणालीमा कलोरिन मिसाउन अनिवार्य

नोट:

* यी मानहरूले न्यूनतम् र अधिकतम् सीमा जनाउँदछन्

^ खोला मुहानमा मात्र परिक्षण गर्ने

() अन्य कुनै विकल्प नभएको अवस्थामा मात्र मात्य हुने मानलाई कोष्ठ भित्र राखिएको छ। X परिक्षण गर्नुपर्ने।

४४४ पानी परिक्षणको लागि बितरण पाइपलाइनका अन्तम धाराहरू छोट गर्ने (१ धारा प्रति ५ किमि बितरण पाइपलाइनको लम्बाइमा १ धारा प्रति संकलन टंकीको बितरण पाइपलाइनमा)। यदि मुहानको पानीमा कुनै परामिति भएपनि भन्दा बढी भएमा धाराको पानीमा सो परामिति परिक्षण गर्ने।

प्रा.सं.वि.१०.३ः प्रत्येक तिन वर्षमा गर्ने खानेपानीको गुणस्तर परिक्षणा तथा अभिलेख फारम

प्रकार	निवेदि पुण्यस्तर पाराप्रति	मुहन र संकलन टंकीको पानी परिक्षण			पानी परिक्षणको लागि बितरण पाइपलाइनका अन्त्म धाराहरू छन्तीट गर्ने ^{८८}	इकाई	मापदण्ड
		मुहन	संकलन टंकी, प्रशोधन टंकी	क्षेत्र १ को धारा	क्षेत्र २ को धारा		
भौतिक	धूमलोपना	ल्यावटेस्ट	X			एनटियु	<५ (१०)
	पि.एच.	ल्यावटेस्ट	X			पि.एच.	<५-८.५*
	स्वाद, गन्ध,	ल्यावटेस्ट					आपतीजनक हुन् नहुने
	रंग						
	इलेक्ट्रिकल कन्डक्टिभीटि	ल्यावटेस्ट	X			माइक्रोमिनेन / मेन्ट्रिमिटर	१५००
	टी.डी.एस.ए	ल्यावटेस्ट	X			मि.गा / लि	१०००
रसायनिक	आइरन	ल्यावटेस्ट	X			मि.गा / लिटर	<०.३(३)
	स्थाइग्नाइज	ल्यावटेस्ट	X			मि.गा / लिटर	<०.२
	कोमियम	ल्यावटेस्ट	X			मि.गा / लिटर	<०.०५
	फ्लुराइड	ल्यावटेस्ट	X			मि.गा / लिटर	०.५-१.५*
	अमोनिया	ल्यावटेस्ट	X			मि.गा / लिटर	<१.५
	नाइट्रोट	ल्यावटेस्ट	X			मि.गा / लिटर	<५०
	होटल हाउनेस	ल्यावटेस्ट	X			मि.गा / लिटर	<५००
	क्याल्सियम	ल्यावटेस्ट	X			मि.गा / लिटर	<२००
	क्याडमियम	ल्यावटेस्ट	X			मि.गा / लिटर	०.००३
	सयनाइड	ल्यावटेस्ट	X			मि.गा / लिटर	०.०७
	लिङ	ल्यावटेस्ट	X			मि.गा / लिटर	०.०१
	क्लोरोइड	ल्यावटेस्ट	X			मि.गा / लिटर	२५०
	सल्फेट	ल्यावटेस्ट	X			मि.गा / लिटर	२५०
	क्षपर	ल्यावटेस्ट	X			मि.गा / लिटर	१
	जिंक	ल्यावटेस्ट	X			मि.गा / लिटर	३

● यदि संकलन टंकी रधारामा गु-
मापदण्ड भन्दा बाहू भएमा प्रश्नो
प्रणाली बनाउन् वा जडान गर्नु
वा अन्य स्रोत प्रयोग गर्नुपर्दछ.

०९५२४८
पाण्डे

प्रकार गुणस्तर पारामिति	विधि	मुहान र संकलन टंकीको पानी परिशेषण	पानी परिशेषणको लागि वितरण पाइपलाइनका अन्तिम धाराहरु छनौट गर्ने ८८	इकाई	मापदण्ड	मापदण्ड भित्र नपरेमा गर्नुपर्ने जा गुणाली प्रदेश
मुहान	संकलन टंकी प्रशोधन टंकी	धोन १ को धारा	धोन २ को धारा	धोन ३ को धारा		
मर्की	त्यावटेस्ट	X			मि.ग्रा/लिटर	०.००१
अलुमिनियम	त्यावटेस्ट	X			मि.ग्रा/लिटर	०.२
जैविक	इफोली	X	X	X	सि.एफ.यु. १०० मि.ली	०
						● यदि कुनैपनि धाराको पानीमा इव देखिएमा खानेपानी प्रणालीमा स्ट्रोमिन भिसाउन अनिवार्य हुन्छ

नोट:

* यी मानहरुले न्यूनतम् र अधिकतम् सीमा जनाउँदछन्

() अन्य कुनै विकल्प नभएको अवस्थामा मात्र मात्य हुने मानलाई कोष्ठ भित्र राखिएको छ ।

X परिशेषण गर्नुपर्ने ।

८८८ पानी परिशेषणको लागि वितरण पाइपलाइनका अन्तिम धाराहरु छनौट गर्ने (१ धारा प्रति ५ कि.मि वितरण पाइपलाइनको लम्बाइमा ८ १ धारा प्रति संकलन टंकीको वितरण पाइपलाइनमा) | यदि मुहानको पानीमा कुनै पारामिति मापदण्ड भन्दा बढी भएमा धाराको पानीमा सो पारामिति परिशेषण गर्ने |

मन्जु कुमारो शर्मा (पापडे)
का.वा. अध्यक्ष

ट.२. आपतकालीन कार्य कार्ययोजना तयारी योजना

સંદર્ભમાટે જાહેર કરેલું નિર્ણય
ગાઉંકાર્યપાત્રિકાનું
ગૈડાવર્જ, પ્રદીપ
કર્માત્મી પ્રદીપ

संचानहरु / तह	आपतकालीन कार्य कार्ययोजना विषय	समय तालिका (WSP को सुरुबाट)
जलाधार शेत्र तथा मुहान		
पानी संकलन		
वितरण		
उपभोग		
अन्य		

मણુષાની

મણુષા કૃષારો શર્મા (પાપદે)
કા.વા. અધ્યક્ષ

चरण ९: जलवायु उत्थापनील पानी सुरक्षा योजना सहयोगी क्रियाकलापहरु

मञ्जु कुमारी शर्मा (पाण्डे)
का.वा. अध्यक्ष

चरण १०: समिक्षा तथा अध्यावधि

१०.१ . (प्रा.सं.वि.१.६ख): पुनरावलोकन (दस्तावेज, सेवा प्रदायक / उपभोता संस्था द्वारा)

अध्यावधिक गरेको मिति: _____

क्रस	बिषय	क्रियाकलाप/सारांस
१	खानेपानी सुरक्षा योजना समूहले खानेपानी प्रणाली भ्रमणगरी जोखिम बिन्दु तथा नियन्त्रणका विधिहस्त्रको अवलोकन गरेको	
२	खानेपानी सुरक्षा समूहले उपभोता सन्तुष्टि सर्वेक्षणको अध्ययन गरेको	
३	खानेपानी सुरक्षा समूहले अन्तिम पटक गरिएको पानीको गुणात्म परीक्षणको नतिजा अध्ययन गरेको	
४	खानेपानी सुरक्षा समूहले अध्यावधिक दस्तावेज अध्ययन गरेको	
५	खानेपानी सुरक्षा समूहले भविष्यमा गर्नुपर्ने कार्यहरू तर्जुमा गरेको	

१०.२. (प्रा.सं.वि.१.६ख): पुनरावलोकन (खानेपानी सुरक्षा योजनाको अवस्था, सेवा प्रदायक /उपभोता संस्था द्वारा)

नियन्त्रणका उपाय र आवश्यक अवस्था	हालको अवस्था (क) सहि अवस्था, (ख) सुधार गर्नुपर्ने (ग) नयाँ चनाउनु
मुहन तथा श्रोत श्वेच:	
१ श्रोत श्वेचको संरक्षण: बुझारोपण तथा बाढि पहिरो नियन्त्रण	
२ श्रोत श्वेचमा प्रदूषण हुनबाट नियन्त्रण	

३	मुहान वरीपरी भल बाढी व्यवस्थापन तथा सतहको पानी नियन्त्रण
४	मुहान वरीपरी जनावर तथा मानिसको आवत जावतमा रोकावट
	प्रशोधन तथा पानीटकि क्षेत्रः
१	पानीटकि मा घेरावार तथा ढकन लागको
२	पानीटकि मा कुनै प्रकारको चुहावट नभएको तथा नफुटेको
३	प्रशोधन इकाइको सन्चालन तथा क्लोरिनको प्रयोग, जैविक प्रदूषण नियन्त्रण
४	पानीटकि को नियमित सरसफाई
	पानी वितरण लाईनः
१	पाइपको चुहावट नियन्त्रण
२	तापक्रम तथा मानविय क्षतिबाट पाइपको बचावट
३	पाइप, भैत्ख, ज्वाइन्टबाट फोहर पानीको प्रवेश नहुने अवस्था
४	पाइपमा कुनै प्रकारको जैविक सतह जम्मा नभएको र पर्यास क्लोरिन अवशेष भएको
	उपभोक्ताको क्षेत्रः
१	पिउने पानीको सुरक्षित भण्डारण तथा प्रयोग
२	हात धुने बानी व्यवहारको विकास भएको
३	धारा वरीपरी सरसफाई भएको

घर बरीपरी सरसफाई भएको र सुधारिएको चर्पि प्रयोग भएको

नोट: यो चेकलिस्टको आधारमा खानेपानी सुरक्षा समूहले अध्ययन गरी नियन्त्रणको रणनिति अपनाउनुपर्दछ । पालिका भित्रका खानेपानी प्रणालीहरूको खानेपानी सुरक्षाको अवस्था तुलना गर्नको लागि यस्तो प्रकारको विश्लेषण उपयोगी हुनेछ ।

१०.३. समिक्षा प्रतिवेदन

क्रियाकलाप	निश्कर्ष	सुधारात्मक योजना
खानेपानी सुरक्षा योजना बैठक		

१०.४. जलबायु उत्थाशील खानेपानी सुरक्षा योजना पुनरावलोकन योजना

क्रियाकलाप	कहिले	कर्त्ता	कसले	सहयोग/समन्वय
जलबायु उत्थाशील पानी सुरक्षा योजना पुनरावलोकन योजना				

जलवायु उत्थाशील पानी सुरक्षा योजना टोलि

नाम तथा हस्ताक्षर :

मन्जु कुमारो शर्मा (पाण्डे)
का.वा. अध्यक्ष

प्रा.सं.वि. ११: खानेपानी आयोजनाको स्व-मुल्यांकन

आर्थिक वर्ष: _____

खानेपानी आयोजनाको नाम: _____
गाउँपालिका: _____ वडा नं.: _____

आयोजनाले खानेपानी सेवा पूराएको क्षेत्रः

गाउँपालिका

गाउँपालिका वडा नं.

वस्तिको नाम

घर संख्या

हस्ताक्षर

खानेपानी सेवा प्रदायक, अध्यक्षः

मिति:

३४५

प्रा.सं.वि. ११ः स्व-मत्त्यांकन

उत्तरदायित्वः

- स्वमुल्यांकन प्रामाणिक संचालन विधि (प्रा.सं.वि. ११) को प्रयोग प्रत्येक वार्षिक साधारण सभा गर्नु अगाडि गर्नुपर्छ ।
- स्वमुल्यांकन कार्य खानेपानी सेवा प्रदायकका अध्यक्षको संयोजनमा सेवा प्रदायक समिति वा बोर्डका कम्तिमा तिन चौथाई सदस्यहरूको सहभागितामा गर्नुपर्छ ।
- स्व-मुल्यांकनको एक प्रति गाउँपालिकामा वार्षिक रूपमा बुझाउनु पर्दछ ।
- स्वमुल्यांकनको अभिलेख कार्यालय ब्यवस्थापक वा समितिको सचिबले राख्नुपर्दछ ।

उद्देश्यः

- खानेपानी आयोजनाको सेवा अवस्था, ब्यवस्थापन अवस्था र सुशासन अवस्थाको विश्लेषण गरि सेवा स्तर उन्नतिको वार्षिक योजना तयारीका लागि स्व-मुल्यांकन गरिन्छ ।
- खानेपानी सेवास्तर उन्नति गर्नको लागि खानेपानी सेवा प्रदायकलाई दिशा निर्देश हुनेछ ।
- खानेपानी सेवा प्रदायकले गाउँपालिकालाई खानेपानी सेवा अवस्थाको वार्षिक प्रतिबेदन पेश गर्नको लागि दस्ताबेज तयार हुनेछ ।
- खानेपानी सेवा प्रदायकले बडा र पालिका संग सहयोगको लागि माग गर्न आधार हुनेछ ।
- खानेपानी आयोजनाको वार्षिक नविकरण प्रक्रियामा सहयोगि हुनेछ ।

प्रक्रियाः

- खानेपानी आयोजनाको स्वमुल्यांकनका लागि सेवाप्रदायकले समिति वा बोर्डको औपचारीक बैठकमा समिति वा बोर्डका सम्पुर्ण सदस्यहरूलाई आमन्त्रण गर्नु पर्दछ । कम्तिमा तीन चौथाई (७५%) समिति/बोर्ड सदस्यहरूको उपस्थितिमा आयोजनाको स्वमुल्यांकन गर्नुपर्दछ । यस बैठकमा महिला, दलित, जनजाती सदस्यहरूको समेत कम्तिमा तीन चौथाई सदस्यहरूको उपस्थिती हुनु अनिवार्य छ ।
- प्रत्येक प्रश्नको उत्तर माथि छलफल गरेर सर्वसहमतिबाट उत्तर भर्नुपर्छ ।

पृष्ठ १०
मञ्जु कुमार शर्मा (पाण्डे)
का.वा. अध्यक्ष

प्रा.सं.वि.११.१: स्व-मुल्यांकन बैठकको उपस्थिती

१: खानेपानी सेवाप्रदायकको नाम: _____

२: सेवाप्रदायकको फोन नं.: _____

३: मिति: _____ (गते/महिना/बर्ष, विक्रम सम्बतमा)

४: उपभोक्ता समितिका सदस्यहरुको नामावलि र यस बैठकको उपस्थिति:

क्र.सं.	खानेपानी उपभोक्ता समिति/ सेवा प्रदायक संस्थाका सदस्यहरुको नामावली (सबै सदस्यहरुको नाम उल्लेख गर्ने)	पद	हस्ताक्षर (बैठकमा उपस्थित व्यक्तिहरुको मात्र हस्ताक्षर गर्ने)
१			
२			
३			
४			
५			
६			
७			
८			
९			
१०			
११			
१२			
१३			
१४			
१५			

महाराजा शर्मा (पाण्डे)
स.दा. अध्यक्ष

प्रा.सं.वि. ११.२: खानेपानी आयोजनाको संचालन अवस्था

क्र.सं.	आयोजना संचालन अवस्था	अवस्था मुल्यांकन
१	यस खानेपानी आयोजनामा हाल जम्मा धारासंख्या कति वितरण भएका छन् ?	जम्मा निजि धाराजडान संख्या: _____ जम्मा सामुदायिक धारा संख्या: _____ जम्मा संस्थागत धारा संख्या: _____ जम्मा सार्वजनिक धारा संख्या: _____ जम्मा अन्य धारा संख्या: _____ जम्मा धारा संख्या: _____
२	आयोजनामा तलव खानेगरी राखिएका कर्मचारीहरुको संख्या कति छन् ?	जम्मा कर्मचारी संख्या : _____ कार्यालय व्यवस्थापन कर्मचारी संख्या : _____ प्राविधिक कर्मचारी संख्या : _____
३	के खानेपानी मर्मत सम्भार कार्यकर्ताले प्राविधिक तालिम लिएको छ ?	१. प्लम्बर तालिम लिएको छ २. खानेपानी संरचना निर्माण गर्ने मर्मत सम्भार कार्यकर्ता तालिम लिएको छ ३. कुनै पनि खानेपानी सम्बन्धित प्राविधिक तालिम लिएको छैन ४. आयोजनामा मर्मत सम्भार कार्यकर्तालाई काममा राखिएको छैन
४	के यस सेवा प्रदायक संग हाल यस आयोजनाको मर्मत सम्भार तथा संचालन गर्नको लागि औजारहरु पर्याप्त छ ?	१. छ २. छैन
५	आयोजनाको खानेपानी सेवा प्रयोग गरेबापत उपभोक्ताहरुले तिर्नेगरेको हालको पानी महशुल दर कति रहेको छ ? (प्रा.सं.वि.८: पानी महसुल निर्धारण र प्रा.सं.वि.७: लेखा व्यवस्थापन बाट लिनुहोस)	औसत महशुल दर प्रति घर प्रति महिना : _____ (अथवा) औसत महशुल दर प्रति युनिट पानी प्रयोग : _____
६	गत आर्थिक बर्षको आयोजना संचालनको वार्षिक आमदानी र खर्च बिबरण (प्रा.सं.वि. ७: लेखा व्यवस्थापन बाट लिनुहोस)	गत आ.व.को जम्मा आमदानी: रु. _____ गत आ.व.को जम्मा खर्च: रु. _____ गत आ.व.को जम्मा नाफा / नोक्सान (+/-) रु. _____

११.२

प्राप्ति

७	आयोजनाको गत अ.व. को महसुल उठाउन बाँकी रकम विवरण	गत अ.व. को बक्यौता महसुल: रु. _____
८	आयोजनाको कोषमा जैविक रकम कति छ ?	गत अ.व. को शुरुमा रहेको मर्मत संभार कोष रकम: रु. _____ गत अ.व. को अन्तमा रहेको मर्मत संभार कोष रकम: रु. _____
९	के आयोजनाको बैंक खाता छ?	१.छ २.छैन

प्रा.सं.वि. ११.३: खानेपानी आयोजनाको सुशासन अवस्था

क्र.सं.	आयोजनाको सुशासन	अवस्था
१	के यस आयोजनाको पानीको मुहान यस आयोजनाले प्रयोग गर्ने स्वीकृतिको लागि सरकारी निकायमा दर्ता भएको छ?	१.छ २.छैन
२	के यस खानेपानी सेवा प्रदायक संस्था खानेपानी सेवा दिने उदेश्यले सरकारी निकायमा दर्ता भएको छ ?	१.छ २.छैन
३	के यस सेवा प्रदायक संस्थाको बिधान अनुसार समिति वा बोर्डको पुनर्गठन वा अद्यावधिक भएको छ ?	१.छ २.छैन
४	के यस सेवा प्रदायकको समिति वा बोर्डमा महिलाको प्रतिनिधित्व समावेशी छ ? (एक तिहाई महिला सदस्य र एक जना महिला मुख्य पदमा रहेको)	१.छ २.छैन
५	के यस सेवा प्रदायकको समिति वा बोर्डमा दलित, जनजाति, अल्पसंख्यक समुदायको समानुपातिक प्रतिनिधित्व छ?	१.छ २.छैन
६	के यस सेवा प्रदायक समिति वा बोर्डमा अपांगता भएका व्यक्तिहरूको प्रतिनिधित्व रहेको छ ?	१.छ २.छैन
७	के यस सेवा प्रदायक संस्थाले गत वर्षको साधारण सभा गरेको छ ? (प्रा.सं.वि.१: सेवा प्रदायक संस्था . बैठक र निर्णय कार्यान्वयन बाट लिनुहोस)	१.छ २.छैन
८	के यस सेवा प्रदायकले गतवर्षको वार्षिक आर्थिक लेखा परिक्षण गरेको छ?	१.छ २.छैन

	(प्रा.सं.वि. १: सेवा प्रदायक संस्था, बैठक र निर्णय कार्यान्वयनबाट लिनुहोस)	 महाभु भद्रपुर ग्रामकार्यपालिका जैडाबाजु कर्णाली प.
९	के यस सेवा प्रदायक संस्था खानेपानी तथा सरसफाइ उपभोक्ता महासंघमा दर्ता भएको छ ?	१.छ २.छैन
१०	के यस सेवा प्रदायकले गतवर्ष अन्य कार्यालय तथा संघ संस्थाहरु (स्थानीय समुह, सहकारी, सरकारी: गैरसरकारी निकाय, आदि) संग समन्वय गरेको छ ?	१.छ २.छैन

प्रा.सं.वि. ११.४: खानेपानी आयोजनामा प्रामाणिक संचालन विधि कार्यान्वयनको अवस्था

क्र.सं.	खानेपानी आयोजनाको प्रामाणिक संचालन विधि	कार्यान्वयन अवस्था
१	के यस आयोजनामा “प्रा.सं.वि. १: सेवा प्रदायक संस्था बैठक र निर्णय कार्यान्वयन” ब्यबहारमा लागु भएको छ ?	१.छ २.छैन
२	के यस आयोजनामा “प्रा.सं.वि. २: निरोधात्मक संभार” कार्यान्वयन भएको छ ?	१.छ २.छैन
३	के यस आयोजनामा “प्रा.सं.वि. ३: गुनासाहस्रको व्यवस्थापन” कार्यान्वयन भएको छ ?	१.छ २.छैन
४	के यस आयोजनामा “प्रा.सं.वि. ४: सम्पत्ति व्यवस्थापन” कार्यान्वयन भएको छ ?	१.छ २.छैन
५	के यस आयोजनामा “प्रा.सं.वि. ५: खेर गएको पानीको परिमाण पहिचान र चुहावट नियन्त्रण” कार्यान्वयन भएको छ ?	१.छ २.छैन
६	के यस आयोजनामा “प्रा.सं.वि. ६: क्लोरिन मिसाउने काम र क्लोरिन अवशेष नियन्त्रण” कार्यान्वयन भएको छ ?	१.छ २.छैन
७	के यस आयोजनामा “प्रा.सं.वि. ७: लेखा व्यवस्थापन ” कार्यान्वयन भएको छ ?	१.छ २.छैन
८	के यस आयोजनामा “प्रा.सं.वि. ८: पानी महशुल निर्धारण ” कार्यान्वयन भएको छ?	१.छ २.छैन
९	के यस आयोजनामा “प्रा.सं.वि. ९: खानेपानी सुरक्षा योजना कार्यान्वयन” कार्यान्वयन भएको छ ?	१.छ २.छैन
१०	के यस आयोजनामा “प्रा.सं.वि. १०: खानेपानी गुणस्तर परिक्षण ” कार्यान्वयन भएको छ ?	१.छ २.छैन
११	के यस आयोजनामा “प्रा.सं.वि. ११: स्व-मूल्यांकन ” कार्यान्वयन भएको छ?	१.छ २.छैन

प्रा.सं.वि. ११.५: खानेपानी आयोजनाको सेवास्तर अवस्था

क्र.सं.	खानेपानी आयोजनाको सेवा स्तर	सेवा स्तर अवस्था
१	यस आयोजनाको खानेपानी परिमाण सेवास्तर अवस्था कस्तो रहेको छ?	४.उच्च ३.मध्यम २.आधारभूत १.निम्न ०.सेवा बन्द
२	यस आयोजनाको खानेपानी गुणस्तर सेवास्तर अवस्था कस्तो रहेको छ?	४.उच्च ३.मध्यम २.आधारभूत १.निम्न ०.सेवा बन्द
३	यस आयोजनाको खानेपानी पहुँच सेवास्तर अवस्था कस्तो रहेको छ?	४.उच्च ३.मध्यम २.आधारभूत १.निम्न ०.सेवा बन्द
४	यस आयोजनाको खानेपानी विश्वसनीयता सेवास्तर अवस्था कस्तो रहेको छ?	४.उच्च ३.मध्यम २.आधारभूत १.निम्न ०.सेवा बन्द
	यस आयोजनाको सम्भव खानेपानी सेवा	
	सुखबास समयमा खानेपानी मुहूर्मा कमी नकारात्मक असर कस्तो ह?	

प्रा.सं.वि. ११.६: खानेपानी आयोजनाको सेवास्तर उन्नति योजना

क्र.सं.	आयोजनाको खानेपानी सेवास्तर अवस्था उच्च हुन नसक्नुका कारणहरु (प्रा.सं.वि. ११.५ को आधारमा विश्लेषण गर्ने)	खानेपानी सेवास्तर उन्नति गर्नको समस्याको विवरण र समाधानका विकल्पहरु	कसले गर्छ?		कहिले सम्पन्न गर्ने?
			खानेपानी सेवा साझेदारको सहयोग प्रदायकले गर्ने कार्य	गाउँपालिका वा विकास समितिको सहयोग आवश्यक पने कार्य	
१					
२					

खानेपानी सेवास्तर उन्नति योजना
 (प्रा.सं.वि. ११.६)